

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Mesečni prilog »Sokolska Prosveta«

God. III. - Broj 6.

Ljubljana,
4. februara
1932.

Izlaže svakog četvrtka • Godišnja preplata 50 Din • Uredništvo nalazi se u Učiteljskoj tiskari, Frančiškanska ulica 6, telefon broj 2177, uprava u Narodnom domu, telefon broj 2543 - Ljubljana • Račun poštanske štedionice broj 12.943 • Oglasi po ceniku • Rukopisi se ne vraćaju

Sokolstvo, gimnastika i sport u srednjim i učiteljskim školama

Sokolstvo po svome radu ima bez sumnje važno dejstvo na vaspitanje školske omladine. To se dejstvo izvodi posredno i neposredno na njezinu fizičku vaspitanje. — Posredno se ono vrši tim, što je u školama zaveden Tyršev gimnastički sistem, koji sa školskom omladinom izvode nastavnici kao školski predmet. Neposredno vrši se to vaspitanje u sokolanama s onim dacom, koji su pripadnici sokolskih organizacija.

Pošto su srednje i učiteljske škole najveći izvor budućih sokolskih radnika, to ćemo se pozabaviti iznošenjem podataka o fizičkoj kulturi u tim školama. Šta više dužnost je Sokolstva da prati fizičko vaspitanje u našim školama, jer ono prema današnjoj svojoj moći i važnosti trebalo bi da daje pravac vaspitanju omladine u fizičkom pogledu.

Da bi smo u tom pogledu mogli slediti to vaspitanje potrebno je imati pred očima sve podatke o njemu u srednjim i učiteljskim školama.

Pregledavanjem izveštaja iz 98 gimnazija, realki i realnih gimnazija, i 16 učiteljskih škola u stanju smo izneti donje podatke. — Nedostaje jedan mali broj izveštaja srednjih škola i nekoliko izveštaja učiteljskih škola iz raznih banovina. Do tih izveštaja nije bilo moguće doći. Dakle, ukupno je pregledano 114 štampanih izveštaja školske godine 1930/31 srednjih i učiteljskih škola.

Da bi se imala jasna slika fizičkog vaspitanja u našim školama iznećemo sve moguće podatke, koji će nam pričakzati pravo stanje telesne nastave. Samo odmah napominjemo, da su izveštaji o telesnoj nastavi u školama i van njih dosta površno izneti i šteta je, što tome nije bila posvećena veća pažnja. Nastavnici gimnastike trebali bi u buduću da upozore svoje direktore na materijal, koji treba da uđe u izveštaje, jer direktori obično od njih traže potrebne podatke. Nastavnici gimnastike trebali bi za izveštaje, pošto se oni po naredenju ministarstva prosvete moraju u svima školama štampati, napraviti sumarni izveštaj za sve grane fizičkog vaspitanja, koje školske vlasti odobravaju i toleriraju. Tada bi imali jasnu sliku celokupnog rada na fizičkom vaspitanju školske omladine.

U pregledanim izveštajima nigde nema ni spomena o veslanju, plivanju, planinarstvu i drugim sportovima. Je li moguće da nema učenika u veslačkim, plivačkim, planinarskim i drugim sportskim klubovima, koje školske vlasti toleriraju? Ima ih, i još kajol. Zašto da se i to ne iznosi, kada se iznose izveštaji za Skaute i Ferijalni savez? — Ti podaci bili bi nam dragoceni da vidimo u kojem se srazmeru bavi naša omladina pojedinim grana ma fizičke kulture van škole.

Pošto nastava gimnastike zavisi o tome, da li škole imaju potrebne nastavnike ili ne, iznosimo njihovu statistiku po kvalifikacijama.

Od iznute statistike za 114 škola, bez nastavnika ih je samo jedanaest, i to sve same niže gimnazije, dakle, vežba se u 103 škole: 87 srednjih i 16 učiteljskih. Za one što nisu ušle u statistiku ne možemo ništa da kažemo, jer nemamo pri ruci njihovih izveštaja.

U ovih 114 škola predaju gimnastiku 132 nastavnika i nastavnice. U nekim školama ima više nastavnicih sila za gimnastiku, a četvero predaju ovaj predmet u po dvema školama.

Po kvalifikacijama nastavnicike sile dele se ovako: učitelja veština 72, kontraktual. nastavnika 23, privremenih učitelja veština 14, učitelji osnovnih škola 5, profesora 4, honorarnih učitelja od časa 3, dnevničara 2, učitelja građanskih škola 2, suplenar 1, školskih nadzornika 1, učitelja ručnog rada 1, stručnih učitelja 1, sokolskih prednjačkih 1, sreških činovnika 1, i posreskih činovnika 1.

Premda pregledanim izveštajima jedanaest škola nemaju nastavnika gimnastike. U pogledu fizičke kulture ove škole, niže gimnazije, izveštavaju sledeće:

Jedna od ovih škola, koja nije imala nastavnika gimnastike, ipak izveštava da je na Vidovdan bila javna



SLOVENSKO SOKOLSTVO

Učesče čehoslovačkog Sokolstva na sletu u Pragu

Pred mesec dana raspislala je ČOS svojim župama, a ove pak svim društvima i četama prve upitne arke gledje učešće na svesokolskom sletu. Sada je najvećim delom sabran sav taj materijal, tako da možemo izvestiti o upravo ogromnom učešću čehoslovačkog Sokolstva na sletu, čiji će broj premašiti sve dosadanje sletove. Za svečanu povorku prijavilo se je u kruju 30.965 članova i 16.710 članica. Na raštajak je biće u povorci oko 11.000 muškoga i preko 12.000 ženskoga. Nas če naročito interesovati brojke u pogledu učešća na javnim nastupima. Za proste vežbe članova zabeleženo je do sada 28.605, što znači, da će se morati izmenjivati dva puta, jer je na sletištu prostora za 15.000 vežbača. Ali također ni članice ne zaostaju. Njihov broj iznosi 23.853. Za naraštajke dane prijavljeno je za skupne vežbe 13.059 na raštajaca i 14.025 naraštajka. Gleda dece treba pripomenuti, da će nastupiti na sletu samo ona iz praskih i okoliških župa, ali ipak se može očekivati, da će također tada, sredinom juna, i za nastupa dece sletište pri prostim vežbama biti svaki put potpuno napunjeno. Tvrđ orah pak za nastanjeni otsek pretstavlja pitanje zajedničke nastanke, za koju moli 88.000 lica, t. j. preko 41.000 članova, 25.000 članica, a ostalo pak naraštajka. Na isti način moraće se da potruditi i otsek za prehranu, jer se je dosada prijavilo 47.650 za zajedničku prehranu. Konačno moramo još da nabrojimo, koliko je uopće dosada prijavljenih sokolskih pripadnika za svesokolski slet, ne gledeći pri tome na javne nastupe, svečane odore itd. Članova prijavilo se je 57.520, članica 35.477, naraštajaca 13.278, naraštajka 15.258, muške dece iz Praga i okoline 12.381, i ženske 14.140. Ako zbrojimo sve kategorije zajedno, vidimo, da će na sletu učestovati više od jedne četvrtine čehoslovačkih sokolskih pripadnika.

Najstariji i najmladi

Da su svesokolski sletovi dostažne zajedničke manifestacije svega čehoslovačkog Sokolstva ne vidi se samo to iz dosadanjih prijava, već također i prema kategorijama, koje nastupaju. Pored članstva i naraštaja, na sletu će vežbati naravno i sokolska deca iz Praga i njegove okolice u ukupnom broju od nekih 25.000. Ovaj broj pretstavlja najmlade. Osim ovih, nastupiće također i starija braća, tzv. "starogaardar", naime oko 5000 starijih vežbača, koji su već na poslednjem sletu izvrsno pokazali svoje vežbačko umeće, a nastupiće također i 3039 starijih članica s posebnim prostim vežbama. Ovi će prema tome zastupati najstarije sokolske redove i ponovo će pokazati, da poodmaklo čovečje doba ne može da bude uzrok, da se namesti telovežba. Zastalo je, da će također i starije sestre na isti način tako pokazati veliku svoju uvežbanost kao i starija braća. Najmladi, najstariji, uopće svi, pripomoće da slet postigne što moguće veći uspeh.

Gradnja sletišta

Sletski dani počinju početkom januara. Do tada mora da bude gotovo ne samo veliko sletište, već također i sve svačionice, pavilioni za prehranu i uopće sve, što spada velikom stadijonu IX. svesokolskog sleta. Stoga se je gradbeni otsek ČOS već davnobogorino ne samo za nacrte, koje je, kao što je već i poznato, izradio arhitekt dr. Dryak, već također i za to, da se je samim radom počelo već prošle godine. Kako će pak sletište služiti još i više puta za razne veće priredebe telesnougojnog organizacija, nekoji radovi izvršeni su iz betona, da bi gradnja bila trajnija. Isto je tako i srednji deo glavne tribine zamislen da ostane staljan pa je i taj deo izrađen iz armiranog betona. Ali gledom na opsežnost samoga sletišta bilo je potrebno izvesti i druge velike zemljane radeve. Tako je preko 700 radnika prevelo i dosada nasulo preko 32.000 kubičnih metara zemlje, da se je mogao da napravi široki dovozni put do samog vežbališta, po kojem će proći za vreme sleta ogroman broj autobusa i automobila. Ovaj put naravno određen je samo za ovu vrst vozila. O pripravama tramvajskog preduzeća i dr. već smo pisali. Sve betonske radeve na sletištu izvela je država na svoj račun kao deo stalnog državnog stadijona na Strachovskim Lomima. Naravno nije ostalo samo pri betoniranju, jer se već sada tu i tamo pokazuju obrisi celokupnih tribina, na kojima se izrađuju već i sedišta, a također i dvodelski radovi izvršeni su dobrom delom. Uopće na budućem stadijonu veoma je živo: kopa se i ravna, dovaža drvo,

Redaktori revije "Sokol" do danas

Svakom svesnom Sokolu poznata je sokolska revija "Sokol", koju izdaje matična Praško Sokola već od godine 1871. Tada je pod uredništvom dr. Miroslava Tyrša izrašao prvi broj ove revije, donevši čuveni uvodni članak "Naš zadatok, smer i cilje". List je do svoje smrti redigovao Tyrš sam uz pomoć nekoje druge braće, među kojima je bio također i dr. Scheiner, ko-

ji je nakon tragicne Tyrševe smrti godine 1884. preuzeo sam uredništvo i vodio ga tokom mnogih decenija, našto ga je na tom mestu po prevratu nasledio br. inž. Kavalir. Za vreme rata, razume se, list nije smeo da izlazi. Po smrti br. Kavalira uredništvo ove revije povereno je br. Antoniju Bendi, načelniku matičnog društva.

Iz američkog Sokolskoga

Američko Sokolstvo udruženo je danas u prilično jaki Savez američkog slovenskog Sokolstva, koji sačinjavaju tamošnje čehoslovačke, jugoslovenske i poljske sokolske organizacije. U taj savez pak nisu učlanjeni Rusi ni Ukrajinci, iako naročito ovi poslednji imaju prilično dobro razvijenu organizaciju s mnogo članova i sa dobro organizovanim potpornim fondom. Ukoliko je poznato, praškom svesokolskom sletu učestvovaće ne samo Čehoslovacve već također po svojim deputacijama i Jugoslaveni i Poljaci; ta br. dr. Starzinski je ujedno i predsednik poljskog američkog Sokolstva i Saveza američkog slovenskog Sokolstva. Od Rusa po svoj prilici neće doći niko. Tu pasivnost američkih Rusa uvideli su i neki ruski Sokoli emigranti, koji su sada počeli da organizuju ruska sokolska društva. Početak je već udaren u Pittsburgh, gde ruski Sokoli broji preko 1000 osoba. Pittsburgh obećaje po svemu da će postati centar ruskog Sokolstva. Nadalje pak ima među američkim sokolskim društвима, kojih su članovi ponajviše Slovenci, još nekoliko drugih, koja nisu udržena u Jugoslavenski američki sokolski savez niti u Savez američkog slovenskog Sokolstva. Ta društva životare sama za sebe u nepotrebnoj izolaciji i tako nehotice slabe jedinstvenost Sokolstva. — Lep razvoj u Americi pokazuje čehoslovačko Sokolstvo, koje i sada opet osniva nekoliko novih društava. — Poljski Sokoli izdaju svoj časopis "Sokol Polski" u obliku velikih američkih žurnala, i koji uvek donosi veoma mnogo vesti i noticja iz raznih poljskih sokolskih društava, a inače, bar tako izgleda, podržaje vrlo slabe veze s ostatim slovenskim Sokolstvom. Isti pojed opraša se također i kod drugih američkih listova, što je baš posledica dosadanje izoliranosti medu pojedinim slovenskim plemenima.

Slovensko Sokolstvo u Nemačkoj

U Nemačkoj postoji danas, pored lužičko-srpskog Sokolstva, još i ceo niz poljskih i čehoslovačkih sokolskih društava. Čehoslovačka društva udružena su u Zagrančnu župu ČOS, poljska pak imaju svoj savez sa sedištem u Berlinu. Sve organizacije su bez međusobnih veza. Zato opravljano pripominje lužički list "Sokole Listy", da medu Slovenima u Nemačkoj vlada skrajna bezbržnost i međusobno dezinteresovanje. Jugoslovena, naročito iz Slovenije, ima u Westfalskoj na deseteke tisuća, ali nemaju niti jednog sokolskog društva, iako bi priličan broj njih mogla lepo da uspevaju. Na svaki način treba u tom pogledu više inicijative od strane jugoslovenskog Sokolstva u domovini, a Lužički Srbi nalaze se pred zadaćom, da pokrenu pitanje saveza slovenskih sokolskih društava u Nemačkoj.

(Nastavak sa 1. str.)

Mnogo zadržavaju na sednicama, koje su im obično "predugačke i dosadne", a i zbog toga, što je "nezgodno jednog gradića ne primiti u društvo i diskutovati o tome, da li je on vredan sokolskog imena". Čudan i smešan izgovor!

A dogada se i to, da su mnogi naši članovi oduševljeni velikim brojem pripadnika, pa se i usled toga mnogi pojedinci primaju, iako to nebitno smelo da bude. Tako možemo ponekad da vidimo u sokolskim redovima osobe, koje ne mogu za Sokolstvo nikako da budu poželjne i koje nam svojim prisustvom krnje naši sokolski ugled.

Tako se je dogodilo na jednom župskom sletu, da vidimo jednu osobu u sokolskoj odori, čiju prošlost vrlo dobro znamo, tako da smo se svi, koji smo je poznavali, morali da čudimo i pitamo, kako ga je moglo jedno sokolsko društvo da primi za svoga člana.

— Pa to još nije tako strašno što smo ga mi pripadnici Sokolstva primetili u sokolskom odelu, jer mi a neku grešku primetimo, mi ćemo i da je ispravljamo, ili ćemo da skrenemo merodavni pažnji na to, što nam je i dužnost, ali jedna gospoda (za koju ne znamo pripada li sokolskim redovima) primeti, odmah tu na licu mesta, ovako: "Šta, zar je Sokol spao na ovakve, a mi tamo šaljemo svoju decu?" i pokaza rukom na tu osobu. Da nismo znali na koga se odnositi dotočna primetba, reagirali bismo, ali ovako?

Zato ovogodišnji odbori naših društava treba, pored ostalih važnih pitanja, da posvesne naročitu pažnju primaru članstvu, pa ko nije dozostan do bude Sokol neka ne bude ni primljen. Ovo je za nas naročito važno u ovoj godini, kada treba da izademo pred našu braću Čehoslovake i ostale Slovene sa onim što nam je najbolje i što nas

može da predstavlja pred svom slovenskom braćom i pred celim kulturnim i sokolskim svetom.

I ovakve sitnice treba da se izno-

se pred našu sokolsku javnost, da se zna, da se i one primećuju i zapažaju, a to je jedini cilj ovim recima.

Mil. Cirić — Ljubija.

3 februar 1915

1915. godine zasekla nam se duboko u dušu. Što je udes mogao dodeliti našem narodu, što je neprijatelj mogao za srce ujesti, što je duša mogla ispatiti — sve se je našlo u toj čemernoj 1915.-oj godini...

Bosna je imala svoju naročitu 1915. godinu. Datum se ne mogu izbezeti, jer je svaki dan donosač novu patnju, nova stradanja, svaka noć nove bolesti. Jedan nam se dan duboko zasecao u dušu: 3. februara 1915., jedan kišid dan, pun bestjalnog besa "Schutzkorac" i žandarma, pun paklenog smera austriji, dželata, kada su povedena noću na već spremljena vešala, tri čoveka, tri naša nacionalna junaka, tri dična Sokola, velikana: Danilo Ilić, Veljko Ćubrilović, učitelji i Miško Jovanović, organizatori i izvršioc sarajevskog vidovdanskog atentata na Franju Ferdinanda.

Sedamnaest je godina od tega dana! Dani odmču, a surovo vreme ostavlja tragove, na našim dušama. Blede osećanja, blede štovanja i pjeteti, i od jedne lepe pesme, koja je davno otprovana na našim usnama ostaje samo jedan čujni prizvuk, jedno bolno, mučno osećanje.

Ali, ako smo donekle ogrežli u materijalističko-ciničkom duhu vremena, ako smo se odrekli onih teških savetovanja zaveštanih u sumoru i bolu 1915. godine ostaće pokoljenja, koja palim herojima neće samo držati zvanične parastose i duga pojenja sa horvima sveštenika u odevdama od zlata; ostaće nova pokoljenja, koja će naslediti duše svojih predaka "junackih i grubih"; ostaće istorija nova, jugoslovenska istorija, koja će reći više nego sva zvanična, pritajena oduživanja u obliku parastosa i pomena, I — ove junake ni budućnost, ni istorija neće deliti, jer ih je spajao isti ideal — isto delotvorno požrtvovanje, ista smrt i životna dobrota, bez koje nema stvaranja, ni pobeda. I njih će širok slobodne Jugoslavije pratiti jedna i nedeljiva zahvalnost od kolebe do najvišeg narodnog doma i hrama slobodne naroda, kada primaće na sebe odlučno i smelo krst mučenja i ubistva, pokloni-

»S visina vaših sleteli su beli Andeli, svuda trubama da jave: Nedelje svetle i vidike plave I u hram bratsva narod skupe celi. Iz vaših srca — iz vulkana živih Izbiše vatre velike i lepe. Ko zora rana svrh timora sivila. I sva se srca ogrejaše bôna, I u tamnici studene i slege Slepša pesma Spasovdanskih zvona.«

Ovaj dan 17. godišnjice njeve junačke smrti, mora da se za čas učutkaju u sebi sviproaktiv, i da svih tih, veoma tih, bez galame i pompe, ali iz dna duše šapnemo:

— Slava neka je večno živim pojnicima, koji u našoj istoriji stvorile nove datume i novije, svetlige, najsvetije stranice! I da ponovimo pobožno, njima naročito posvećene reči velikog jugoslovenskog nacionalnog pesnika pok. Alekse Šantića, koji peva njima svoju pesmu:

»S visina vaših sleteli su beli Andeli, svuda trubama da jave: Nedelje svetle i vidike plave I u hram bratsva narod skupe celi. Iz vaših srca — iz vulkana živih Izbiše vatre velike i lepe. Ko zora rana svrh timora sivila. I sva se srca ogrejaše bôna, I u tamnici studene i slege Slepša pesma Spasovdanskih zvona.«

Ovaj dan 17. godišnjice njeve junačke smrti, mora da se za čas učutkaju u sebi sviproaktiv, i da svih tih, veoma tih, bez galame i pompe, ali iz dna duše šapnemo:

— Večna im slava i hvala, kliče im danas sva jugoslovenska nacionalistička omladina i ceo slobodan jugoslovenski narod!

Kamenko M. Milošević — Bač. Obrenovac.

Učiteljske želje

Shvatajući značaj i veličinu sokolske organizacije, učiteljstvo snagom najvećih idealista, sa punim elanom i oduševljenjem stupa u sokolske redove. Ono iz osećanja svoje dužnosti iskrreno i sa mladom lakoćom teži da ulaskom u sokolsku armiju unese sav svoj trud, sva svoja pregnuća i sve snage i sposobnosti svoga uma, sejuci svuda prijatno raspoloženje dajući dokaz svoje širokogrudnosti. Učiteljstvu iznad svega leže na srcu i duši uživanje zamisli Sokolstva i ono će svagda ostati budan čuvat svega onoga što je lepo, dobro i plemenito i žrtvovanje sve svoje sile i moći da Sokolstvo ostane divno, moćno, snažno i uživljeno. Učiteljstvo će to sverđno uvek činiti iz učenja i verovanja, da se kroz Sokolstvo ima sprovesti ideja duhovnog jedinstva, učvršćena na temelju jedno-

krvnog bratstva. Ali da bi širenje sokolskih ideja moglo da se sprovedi sa manje smetnje i više sigurnosti i uspeha učiteljske želje su: da se stvore i redovno održavaju bar polugodišnji tečajevi, na kojima bi učiteljstvo dobilo teorijsko i praktično znanje; da se ovi otvore još ove godine ili što pre, jer nacionalna potreba zahteva da se radi bez prekida na utvrđivanju sokolskih načela u najšire slojeve naroda. Kad se učiteljstvo temeljiti upozna sa sokolskom ideologijom, onda će ono biti najbolji saradnik jugoslovenskog Sokolstva, jer ih njihova služba u narodu neposredno upućuje na tu delatnost. Zato neka se merodavni faktori pobrinu da ovim iskretnim učiteljskim željama izdužu na susret što pre.

Zivković Dušan — Čilipli, Dubrovnik.

Brodski Varoš. Sa glavne godišnje skupštine Sokolskog društva Brodske Varoš sakupljeni članovi šalju bratski pozdrav svom prvom starešini Nj. Vis. prestolonasledniku Petru i starešinstvu Saveza sa željom za što bolji uspeh u Tyrševoj godini! Zdravol! — Zamenik starešine Nemet Stjepan.

Jagodina. Sokolsko društvo Jagodina sa svoje glavne godišnje skupštine pozdravlja starešinu Saveza Sokola Nj. kr. Vis. prestolonaslednika Petra i upravu Saveza sa željom, da sokolski rad bratskog Saveza posluži sreći i napretku naše otadžbine! Zdravol! — Zamenik starešine Mil. Jevtić.

Sjelina. Sa glavne godišnje skupštine šaljemo sokolski pozdrav Zdravol! — Sokolsko društvo Sjelina.

Prelog. Sa svoje glavne skupštine šalje bratske pozdrave Sokolsko društvo Prelog.

Lipik.</b

Vrpolje. Sokolsko društvo u Vrpolu sa svoje druge redovite glavne skupštine šalje sokolski pozdrav svoje dičnom saveznom starešini Nj. Vis. prestolonasledniku Petru i celoj saveznoj upravi sa željom za što bolje razvijanje jugoslovenske državne i sokolske ideje pod uzvišenim pokroviteljstvom mudrog, dobrog i junačkog kralja Nj. Vel. Aleksandra I. Zdravo! — Starešina Knežević P. Antun.

Pleternica. Sa redovite godišnje skupštine Sokolskog društva Pleternica izvolite primitivni izraz bratskog poštovanja i odanosti. Zdravo! — Starešina Prića.

Ivanec. Sokolsko društvo Ivance, puno vere u potpunu pobjedu sokolske misli, pozdravlja sa sveje glavne skupštine bratsko starešinstvo Saveza sa bratom starešinom Nj. Vis. prestolonaslednikom Petrom na čelu. Zdravo!

Ljutomer. Članstvo zbrano ob privili 29 glavne skupštine Sokolskog društva v Ljutomeru pošilja bratskemu Savezu izraze globoke vernosti i uđanosti do vzvišene Tyrševe ideje. — Zdravo!

Cetinje. Sa godišnje skupštine Sokolskog društva Cetinje braća i sestre oduševljeno pozdravljaju bratski Savez i ujedno molimo da naša osećanja vernosti i odanosti protumači na najvišem mestu. — Sokolsko društvo Vel. Kikinda.

Velika. Sa glavne godišnje skupštine Sokolskog društva Velika Šaštanj Župan Leopold Kajan.

Povodom odobrenja pravilnika pozorišnog otseka za sokolska društva

Zadnji brojevi »Sokolskog Glasnika« redovito način donašaju propagandne članke, kako treba proizvesti prosvetno delovanje sokolskih društava. Pored toga, što ti članici donašaju lepe ideje i savete, koje bi trebalo ostvariti, ipak nastaje također i pitanje, otkuda ti članici imaju svoj izvor. To se tačno ne može razaznati, jer svih članici se više ili manje oslanjaju na lokalne potrebe, koje se pojavljuju u pojedinim društvinama širom naše otadžbine. Ako pak pogledamo samo nešto unatrag u istoriju našeg razvijanja, tada i nehotice moramo da konstatujemo, da smo svojedobno uvek i uvek čitali samo članice, koji su dokazivali potrebu što veće agilitnosti u vežbaonicama, danas pak to mesto zauzimaju uvek sve više članice prosvetnog značaja, a potreba telovežbe spominje se samo u toliko, da se svaki može da što više pozove na to, kako ostaje u granicama, koje je za Sokolstvo odredio njegov osnivač Tyrš.

Kakav uspeh imaju ti članici na rad u pojedinim društvinama, također je teško reći — iako mi se nikako ne može da oporekne uzgojni značaj, koji treba da Sokolstvo propaguje u svojoj štampi. Steta je samo, da svih članici ne sadrže istodobno i dokaze uzgojnog značaja telovežbe i čini se prema tome, kao da bi značaj telovežbe u društvinama opao, bilo da smo postigli onu najvišu tačku, koju uopće može da postigne telovežba, ili pak da u današnjim prilikama telovežba ne podaje više onu uzgojnu podlogu, koju smo još nedavno pripisivali. Svi članici spominju telovežbu i njenu potrebu samo tako uzgredice. Hoću s time da kažem: naša istorija — ili

još bolje, istorija češkog Sokolstva — tako je jasno dokazala, da Sokolstvo nisu spasila ni prosveta, ni vatregešna, ni sportska ili ostala društva, već članstvo, uvećano u vežbaonicama. Vežbaonica je dala one prave Sokole, koji također ni u najtežim časovima nisu klonili i koji su nestripljivo čekali u skrivenim gnezdišta, kad je moći svojim krilima da poleti van na sunce i u slobodu. Ti su spasili Sokolstvo — u slobudu sa Tyrševim idejama gojili su sokolsku telovežbu i s telovežbenim širili napredak, uzgaj i nacionalnu svest Sokolstva. Ta Tyrš je tako jasno rekao i dokazao, da je vežbaonica prava i najvažnija uzgojna škola Sokolstva.

I dandanas. U velikoj većini je za današnje članove društvenih uprava telovežba ili bar razumevanje potrebe telovežbenog uzgoja članstva tako nerezumljiva, da joj se često putu direktno i protiv. Pored toga pak slušamo nepristupačnost i održavanje odredaba Saveza, ili pak da se istoga striktno izvodi. Ova druga mogućnost pak neizvediva je, jer se s time u društvu ustavlja novo društvo, koje u izvesnoj meri ima veću kompetencu od same društvene uprave. Pa ne samo to — to novo društvo je apsolutan gospodar svega, a odgovorno pak nije niko, to je samo dužnost uprave. Pogledajmo sada pak tako idealno društvo u svetu novoga pravilnika o pozorišnom otseku, da je isti potpuna samoupravna autonoma institucija u društvu. Isti ima svoju upravu, svoju blagajnu, sve što je od vrednosti i što znači donašanje prihoda. To je pravilnik potpuno jasno. Što se sada može da dogodi?

Društvena uprava pre pomenutog idealnog društva upravlja skoro isključivo samo gospodarskom stranom društva i ima pak — radi izgradnje vlastitog doma — još i znatan minus u svojoj blagajni. Pozorišni otsek po novom pravilniku traži: ogrev, osvetljenje, prostorije, arhiv i inventar, pored toga još svake gedine i eventualnu potporu društva. Uprava mora da gleda, da otsek sve to priskrbi, kako bi isti mogao nesmetano da deluje, jer će inače ona biti odgovorna glavnoj skupštini. Sve to naravno dosta stoji. Dohotki pak društvene blagajne su: negativni dobitak vežbaonice, po-

smatra kao neka podredena grana ili čak i kao balast, jer da društvo sačome u finansijskom pogledu saino štetuje. Da li prema tome moramo da odbacimo reč, da je pravi Soko mora proći kroz vežbaonicu? Ili je pak bolje da telovežbu uopće napustimo i da u istinu ustanovimo lutkarska, pozorišna i sportska društva?

Ako je društvo poslužilo sreća te ima dobrog načelnika, dobar predsjednik, onda gornja konstatacija na svaki način ne izgleda tako strašna. Ako pored toga još i pojedini otseci savesno ispunjavaju svoje dužnosti, onda je posve opravdano što uprava društva gleda glavnom na gospodarsku stranu društva. Takova društva će zastalo uspevati u svakom pogledu. To je naravno vrlo idealno, ali i za svako društvo cilj, koji nastoji da najpre postigne, a kada uistinu vrši svoje dužnosti. Društvo ima radne otseke, telovežba se vrši redovito i pravilno, društvena uprava može da se osloni na pojedine vodnike i da tako posveti svu brigu finansijskim pitanjima, koja su za opstanak, razume se, prečesto od bistvene važnosti.

Pogledajmo sada pak tako idealno društvo u svetu novoga pravilnika o pozorišnom otseku, da je isti potpuna samoupravna autonoma institucija u društvu. Isti ima svoju upravu, svoju blagajnu i to društvena, i društvena uprava s njom raspolaže neograničeno prema svojoj uvidljivosti i prema zaključcima društvene uprave. Pozorišni otsek kao i svi drugi otseci neka svoje zahteve pravilno predlože društvenoj upravi, koja će o istima rešavati po svojem nahodjenju, po svojoj finansijskoj snazi i u granicama godišnjeg proračuna. Posebna blagajna je nemoguća, društva u društvu ne možemo da imamo. Uprava treba da održi svoj odlučujući auktoritet i ujedno da nosi i svu odgovornost prema društvenoj glavnoj skupštini. To je također i u skladu s organizacijskim propisima.

To je pitanje čisto finansijskog značaja. Jednako je važno i pitanje kolizije telovežbe i pozorišnog rada. Da se pretsednik pozorišnog otseka sporazumi s načelnikom, to nije dovoljno. Telovežba je prva, koju društvo mora da goji sa svom ambicijom i zato neka se u odnosnom času umetne, da u slučaju nesuglasja odlučuje načelnik u sporazu s predsjednikom.

Pozorišni otsek ima glavni izvor dohodaka, što je sve čistu dobitak, jer je sve troškove dužno da plaća društvo. Izdati iz blagajne otseka idu za potrebe otseka, društvena uprava ima najviše u izvesnim prilikama pravo, da samo kontrolira račune. Ako je to tako, kako da društvena uprava preuzeme na se odgovornost gospodarstva, koje mora da zagovara pred društvenom glavnim skupštinom? Ako pozorišni otsek na koncu perioda predloži svoju blagajnu, ko može da tvrdi, da isti neće biti prazna — a uprava pak najedanput da se nade pred neplaćenim računima i sa dve prazne blagajne. Pored tega pak otsek nije niti dužan da društvenoj upravi otvara svoju blagajnu.

Iz toga sledi, da u t.m tačkama pravilnika društvena uprava mora da dobije svoju odlučujuću reč, a to je: u društvu treba da bude samo jedna blagajna i to društvena, i društvena uprava s njom raspolaže neograničeno prema svojoj uvidljivosti i prema zaključcima društvene uprave. Pozorišni otsek kao i svi drugi otseci neka svoje zahteve pravilno predlože društvenoj upravi, koja će o istima rešavati po svojem nahodjenju, po svojoj finansijskoj snazi i u granicama godišnjeg proračuna. Posebna blagajna je nemoguća, društva u društvu ne možemo da imamo. Uprava treba da održi svoj odlučujući auktoritet i ujedno da nosi i svu odgovornost prema društvenoj glavnoj skupštini. To je također i u skladu s organizacijskim propisima.

Ing. Jaka Mlakar — Radovljica.

»Crvene košulje«

U poslednje vreme vrlo često i u našoj sokolskoj štampi, a također i ugovorima naših sokolskih radnika najazimo na frazu »crvene košulje«, frazu, koja kao poetska figura, treba da označava Sokolstvo i Sokole. Svakako da pisci i govorci u svome pojetu i govorničkom zanisu mogu da se služe frazama, koje u danom momentu najbolje odgovaraju misli i osjećaju koje hoće da izraže, ali s obzirom na jednu okolnost, mišljenja smo da gornjom frazom mi Sokoli ne bismo trebali da se služimo.

Odmah ćemo reći, da okolnost koju želimo da istaknemo jeste u tome, što izraz »crvene košulje« u svakoj prilici, neminovnom psihološkom vremenu, izaziva u nama pomisao na »crne košulje«. To utoliko pre, što je ovaj poslovni izraz u skoroj prošlosti toliko putovanjima ne u dobro, no baš u onom najgorjem smislu njegovu, naj-

češće u vezi sa dogadjajima, koji su velikom delu našeg naroda van Jugoslavije naveli najteže udare, najgora razaranja, a nama svima najboljije suočanje i svest o teškom položaju naših sunarodnika pod »ernim košuljama«. Nema spor, da naše sokolske crvene košulje imaju svoj značaj, svoju simboliku; one svojom bojom, nešumljivo, potsećaju na more krvi koje je Slovenstvo prolijilo za održanje svoga života kroz istoriska stoljeća, a u sadašnjosti, one pokazuju našu spremnost da u svakom momenatu svojom krvlju branimo svoj nacionalni dom, svoju nacionalnu egzistenciju. Pored toga, to je boja koja se nalazi u svima slovenskim trobojkama, a svojim skladom sa sokolskim odjelom, ona, prilikom skupnog nastupanja Sokola, čini divan i snažan utisak, koji se nikad neće izbrisati iz svesti čoveka, koji je ma i jednom prisustvovao bilo kojog

PROF. BOGOLJUB KREJČIK
(Beograd):

Radio-tečaj češkog jezika

(Nastavak.)

Deveti čas.

(Na beogradskom radiju u utorak 2. II. 1932. u 19 časova).

O dužini samoglasnika.

4) Često su u češkom jeziku oni slogovi u rečima dugi, koji su u našem jeziku kratki i obratno; u češkom: sláva (sláva), sláma (sláma), žába (žába); léto (léto) — naprotiv: slunce (slunce); hlava (hláva).

5) Kad je u u sredini i na kraju reči dug, piše se ovako s kružicom: ū a zove se »kroužkováné ū«. Ako je u početku reči dug, onda se beleži kao i drugi dugi samoglasnici ćeticom: ū.

Samoglasnici ē i o uvek su kratki.

Beleženje dužine glasova teško je za same Čehe, naročito u rečima koje menjaju dužinu.

Jedna maturantska.

Gospodin učitelj Nekvindr podario je učiteljskoj školi, u kojoj je učio, nekoliko ispunjenih ptica. Škola je iz zahvalnosti zapešila na postamente cedulje sa imenom plemenitoga darodavca i smestila darove u kabinet. Došlo je vreme mature. Gospodin profesor izabrao je između napunjenih ptica lepoga vrabca, da bi pomoću njega ispitao prirodopisna znanja ne-

koga kandidata. Taj vrabac je došao u ruke jedne gospodice, koja se u ornitologiji baš nije i sviše odlikovala. Draga gospodica se zagledala ispitivački na nepoznatu joj pticu, razmišljala je, prisećala se, graške ispitnoj znoja već su probijale na njenom belom čelu ali zagonetku vrabčića plemena nikako da reši (pronade). Najzad baci pogled na uzanu listiću, njene oči radosno zablistale i nežne usnice počeše da objašnjavaju:

»Ovo je nekvindr obični, šiljatog klijuna, koji živi —«

»Dosta!« prekinuo je gospodin ispitivač razlaganje kandidatinje. — »Hvala! Molim drugi...«

Neznámá slovíčka:

Učiteljski učitav = učiteljska škola; njekterý, -a -e = neki, -a -o; výčepný = napunjena ptica; výčepnost = zahvalnost; podstavec = podnožje (postament); lístek = ceduljica; jméno = ime; slechetný = plemenit; dárce = darodavac; uložiti = smestiti; nadějiti = doći, prispěti; čas = vreme; vybrati = izabratí; mezi = medu; pěkný, -é = lep, -a, -o; vrabec = vyzkoušetí = ispitati; výdost = znanje; slečna = gospodica; zkoumavé = ispitivačka; právě = upravo; příliš = i sviše; vynikati = odlikovati se; pták = ptica; přemýšleti = razmišljati; výzpomímati = podsećati se, prisjećati se; krúpěj = graška; zkušebný = ispitní; pot = znoj; výraziti = izbiti; záhada = zagonetka; výzkumati = rešiti, odgovornosti, pronájeti; mrknouti = baciti pogled; zázářiti = zablistati; ret = usna; spusťit = spustiti, otočeti; výklad = objasnjenje; obecný, -á -é = obični, -a -o; žít = živeti; přerušiti = prekinuti; děkuji = hvala.

Maturitni.

Pan učitel Nekvindr daroval učiteljskemu učitavu, da kćerem studoval, některý vyšpané ptaky. Učitav z výčepnosti nalcipil na podstavečky listy, kteří se jménem slechetného dářce a uložili dary do kabinetu. Nadešel čas maturit. Pan profesor vybral mezi výčepnami pěkného vrabčeka aby s jeho pomocí vyzkoušel přirodopisné výdejnosti některého kandidátu. I došlo se ten vrabec do ruky jedné slečné, která ornitologii právě přiliš nevynikala. Milá slečna se zahleděla zkoumavé na neznámého ji ptáka, přemýšlela, vzpomínala, krúpěj zkušebního potu již vyrázy na jejím blížel čele, ale záhada vrabčího plemene a ne vyzkoumat. Končně mrklka na úzký lističek, její oči radostne zazářily a něžné rtíky spustily timto výkladem:

»Toto je nekvindr obecný, šidlozobý, který žije —«

»Dost!« prerušil pan examinator kandidátin výklad, »děkuji! Další prosím...!«

Co daroval pan učitel Nekvindr učitavu na kćerem studoval?

Co udělal pan profesor když načelil čas maturit?

Proč pan profesor vybral mazí výčepny ptaky pěkného vrabčeka?

Do či ruky se dostal ten vrabec?

Vynikala ta slečna v ornithologii?

Co udělala slečna když dostala ptáka do ruky?

Co konečně udělala?

Jak jeje oči zazářily?

Jakým výkladem začaly něžné rtíky?

Kterými slovy přerušil pan examinator kandidátin výklad?

Češke reči koje su slične po obliku našim rečima, a imaju drugo značenje.

Marný = uzaludan; masný = mesati; město = grad; metati = bacati; milovati = ljubiti; mírný = umeren, miroljubiv; misa = zd

sokolskoj manifestaciji. Pored svega toga, imajući u vidu gore spomenutu činjenicu, držimo, da izraz »rvene košulje« nimalo ne odgovara duhu našeg narodnog ponosa, i da ga, kao nešto

što potseća na neukusnu imitaciju tina, Sokoli treba potpuno da izbace iz svog sokolskog rečnika.

Milenko A. Marković — Niš.



Isključenje

Po razmatranju disciplinskog spisa donela je X sednica izvršnog odbora SKJ rešenje, da se po § 4, 30 i 39 pravilnika za disciplinski postupak Josip K. Tambić, član Sokolskog društva Mostar, isključuje iz Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije.

PRAVILNIK

otseka za štampu prosvetnog odbora Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije

Na osnovu člana 18., tač. 3. i 22. tač. 1. statuta o organizaciji i poslovanju Sokola kraljevine Jugoslavije i rezolucije savezne skupštine od 29. marta 1931, a na predlog prosvetnog odbora i u saglasnosti sa organizacionopravnim otsekom, izvršni odbor Saveza na svojoj sednici od 25. januara 1932 odobrio je i propisao ovaj pravilnik:

Glava I. Opšte odredbe.

Član 1. — Kod prosvetnog odbora Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije osniva se, u smislu čl. 19. njegova pravilnika, zaseban otsek koji nosi ime: Otsek za štampu prosvetnog odbora Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije, ili skraćeno: Savezni otsek za štampu.

Član 2. — Zadatak je otseka da na jedinstvenoj osnovi, po jedinstvenom planu i primenom jednakačkih metoda organizuje i vodi rad na podizanju, razvijanju i širenju sokolske štampe, kao i obaveštajnu sokolsku službu u vansokolskoj. Sokolstvo prijateljski raspoloženo štampi, u duhu opštih sokolskih načela, a po uputama savezne uprave odnosno saveznom prosvetnom odboru.

Član 3. — Otsek za štampu je posredni organ saveznom prosvetnom odboru i kao takav stoji pod njegovim nadzorom, pa mu je i odgovoran za svoj rad.

Pred saveznom upravom odgovara za rad saveznom otsek za štampu pretdsednik saveznom prosvetnom odboru.

Član 4. — Savezni otsek za štampu postizava ovaj zadatak:

1. vršenjem nadzora nad svim sokolskim publikacijama i nad svim onim što se putem štampe objavljuje o Sokolstvu izvan sokolskih listova;

2. — davanjem mišljenja i stavljanjem primedaba i predloga u pogledu načina uredivanja i pravca pisanja sokolskih listova sa gledišta žuralističke tehnike i stvarnih sokolskih potreba;

3. — preduzimanjem svega što je potrebno za okupljanje sokolskih stručnih pisaca i vodenje evidencije o njima;

4. — davanjem saveta i uputa za interesovanim licima prilikom sokolskih publikacija;

5. — obaveštavanjem široke javnosti, u prvom redu domaće a po potrebi i strane, o Sokolstvu preko sokolske agencije (čl. 22.) i preko svojih članova odn. pouzdanih putem dnevne štampe i povremenih sokolskih časopisa, i uopšte upravljanjem sa celokupnom sokolskom propagandom po intencijama savezne uprave odnosno saveznom prosvetnom odboru;

6. — vršenjem nadzora nad radom župskih prosvetnih odbora i društvenih prosvetnih otseka u pogledu njihova rada na unapređenju sokolske štampe, odnosno njihovih časnika (novinara, izvestilaca za sokolsku štampu i t. d.) kojima je taj rad u smislu prosvetnog pravilnika poveren;

7. — vodenjem evidencije o sokolskoj i ostaloj štampi u državi, o štampi ostalih slovenskih sokolskih i stranih gimnastičkih organizacija, kao i uopšte o stručnoj štampi koja ima veze sa sokolskim radom (o publikacijama koje se odnose na gimnastiku, sport, skautizam, pedagogiku i dr.);

8. — uređenjem i vodenjem zbirke novinskih iščekala, kao i kartotekе o svemu što je bilo gde o našem Sokolstvu putem štampe objavljeno;

9. — izveštavanjem saveznom prosvetnom odboru odn. savezne uprave o eventualnim napadajima na Sokolstvo ili o netačnim i tendencioznim vestima o njemu, i podnošenjem predloga za njihovo suzbijanje;

10. — vodenjem statistike o pretplatnicima na sokolske knjige i časopise po župama i društvinama;

11. — saradnjem sa gospodarskim otsekom Saveza odn. Jugoslovenskom sokolskom matricom na organizaciji oko prodaje sokolskih knjiga, časopisa i ostalih edicija i u nesokolskim krugovima putem knjižara i drugim podesnim načinom;

12. — organizovanjem i vodenjem akcije oko akvizicije oglasa za sokolsku štampu po svome naročitom posvereniku;

13. — izveštavanjem saveznom prosvetnom odboru, a preko njega i savezne uprave o stanju sokolske štampe, i podnošenjem predloga za njezinu unapređenje.

Član 5. — Za pokriće izdataka skopčanih sa radom saveznom otseka za štampu stara se savezni prosvetni odbor, u čijem budžetu imaju i tu svrhu biti predviđeni naročiti krediti.

Član 6. — Savezni otsek za štampu nema svog zasebnog registra ni zasebne arhive. Njegovi spisi manipulišu se u kancelariji saveznom prosvetnom odboru i čuvaju se u arhivu ovog potonjeg, ali odvojeno od ostalih spisa.

Češke reči koje su slične po obliku našim rečima i imaju drugo značenje.

Mraziti = zebasti; mražená káva = ledena kafa; mrkati, mrknouti = migati, mrknuti; mrštiti = baciti, lupiti; mrv, -a = gnoj; mrvti = gnijuti; mrzi me = neugodno mi je; myslivce = lovac; myta = trošarina; nabádati = podbadati; náboženství = vera; nabýti = steći; náčini = oruđe, sprave, posude; náčinní konské = konjska oprema.

Jedanaesti čas.

(Na beogradskom radiu u utorak 9. februara 1932. u 19 časova.)

6) Češko *ou* u sredini reči naše je *u*; soušed = sused; moudrý = mudri; touha = čežnja (tuga); soudný = sudski; bouře = bura; dlouhý = dug; housenka = gusenica; koupiti = ku-

7) Češko *u* je naše *o*: kůň = konj; můj = moj; sůl = so(j); vůle = volja; bůh = bog; vůl = vo(l); stůl = sto(l); půl = pola; dvůr = dvor(ište). Treba zapamtiti, da se u (»kroužkované u«) piše mesto dugoga u (su s čárkou) u sredini reči.

8) Češko *t* u sredini reči naše je *u*: slza = suza; plž = puž; vlk = vuk; plňo = puno; vlna = vuna.

9) Češko *l* na kraju reči ili sloga naše je *o*:

přilnouti = prionuti; díl = deo. Prostasti privede za muški rod koji se u našem jeziku svršava na *o* u češkom se svršava na *l*: přišel = došao; odesel = otisao; našel = našao; vrátil = vratilo; zůstal = ostao; padl = pao.

10) Češko *c* naše je *č*: moc = moć; noc = noć; chei = ho-

čia potseća na neukusnu imitaciju tina, Sokoli treba potpuno da izbace iz svog sokolskog rečnika.

GLAVA II. ORGANIZACIJA.

Odeljak 1. Sastav saveznom otseka za štampu.

Član 7. — Savezni otsek za štampu služi se pečatom saveznom prosvetnog odbora. Sokolska agencija imaće svoj zaseban pečat, oblika i veličine pečata saveznom prosvetnom odboru, a sa natpisom: Agencija Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije.

Clan 12.

3. Tajnik.

Tajnik prima i otvara poštu otseka i uvodi prispeve spise u registar bilo lično bilo po naročitom činovniku savezne kancelarije odnosno kancelarije saveznom prosvetnog odbora.

Spise za koje postoje naročiti izvestioci predaje ovima, a ostale rešava sam, i o njima podnosi izveštaj pretdsedniku odnosno na sednici otseka.

Vrši dužnost zapisničara na sednicama otseka, a po pravilu i na konferencijama sokolske štampe, ukoliko za taj posao nebi savezna kancelarija (savezni prosvetni odbor) stavlja na raspolažanje svoga činovnika.

Sastavlja izveštaje o radu otseka kao i načerte predloga za savezni prosvetni odbor odnosno saveznu upravu (izvršni odbor), ukoliko se ovi ne odnose na rad saveznih referenata.

Staru se za pravilno i uredno otpravljanje pošte otseka, koju potpisuje zajedno sa pretdsednikom, putem savezne kancelarije odnosno kancelarije saveznom prosvetnog odbora.

Clan 13.

4. Novinar.

Novinar je organizator i šef sokolske obaveštajne službe. Pored poslova predviđenih u čl. 13. pravilnika saveznom prosvetnom odboru, njegova je dužnost naročito:

a) da iz pojedinih odbora i otseka savezne uprave, (savezni tajnik, savezni prosvetni odbor, savezni načelnikstvo odnosno tehničkih odbora i dr.) bilo lično bilo putem sokolske agencije prikuplja i objavljuje sve podatke koji su potrebeni za obaveštenje javnosti o radu savezne uprave;

b) da se prilikom saveznih priredaba brine za organizaciju obaveštajne službe u dnevnoj nesokolskoj štampi i da glavni savezni organ snabdeva vestima o njima.

Prema potrebi mogu se pojedini poslovi novinara poveriti i drugim članovima otseka (čl. 8., od. 2.).

Clan 14.

5. Izvestilac za sokolsku štampu.

Izvestilac za sokolsku štampu vodi brižu i evidenciju o širenju sokolske štampe.

Pored poslova predviđenih u čl. 14. pravilnika saveznom prosvetnom odboru, on upravlja i sa poslovima, koji izviru iz tač. 10., 11., 12. i 13. člana 4. ovog pravilnika.

Prema potrebi mogu se pojedini poslovi izvestioca za sokolsku štampu poveriti i drugim članovima otseka (čl. 8., od. 2.).

GLAVA III. RAD.

Odeljak 1. Sednice.

Član 15. — Sednice otseka su redovne i vanredne. Redovne sednice održavaju se jedanput mesečno, a vanredne po potrebi.

Član 16. — Sednice saziva pretdsednik, najmanje tri dana unapred, uz naznačenje dnevnog reda.

Član 17. — Sednice se održavaju, po pravilu, u Beogradu u prostorijama savezne kancelarije.

Sednicama pretdsedava pretdsednik, odnosno potpretdsednik, aako su oba prečišćeni, najstariji član.

če pravě dnes ráno je odnesel hodinár do správy.

„Vidl, maminko,“ povídá malý Toník. „To byl ten pán, co chtěl nejdříve odnášet koberec.“

Otzáky.

Kdo přišel na návštěvku?

Ko je došao u posetu?

Co dělali známí? — Co odpověděla paní domu na otázku kam se poděly hodiny? — Jak odpověděla paní domu? — Co povídala malý Toník?

Češke reči koje su slične po obliku našim rečima a imaju drugo značenje.

Nadání = darovitost; náhoda = slučaj; nabodit se = zadesiti se; náhrada = naknada (ošteta); nákaza = zaraza; naložiti = natovariti; nápoj = piće; nasaditi koho proti komu = podbosti nekoga; následující = slediči, idući; naredati; navrátit = návrat = povratak; nemírný = neumeren.

Dvanaesti čas.

(Na beogradskom radiu u petak 12. II. 1932. u 19 časova).

12) Češko ř naše je r: starec = starac; hřich = greh; řipa = repa; řád = red; rybář = rybar; pekař = pekar; mlékář = mlekar; přítel = prijatel;

13) Češko z je naše d: mez = meda; mezi = medu; rozen = roden; tvrz = tvrdava;

14) Češko dl naše je l: křídlo = krilo; šídro = šilo; hrdo = grlo; jídlo = jelo; sedadlo = (sadal) sedište.

paže = ruke (ele ruke od ramena); spolu = zajedno; část = deo;

týl = potiljak; vlasy = kosa (vlasi); obličeji = lice; skraň = slepočenica; lice = obraž.

Za donošenje punopravnih zaključaka potrebna je prisutnost: a) jedne trećine članova, kad se rešavaju tekući poslovi, b) bar polovica članova, kad se rešavaju pitanja načelne prirode ili od veće važnosti.

Pretdsednik vodi brižu za dostojanstven i miran tok sednice; on podleđuje i oduzima reč, zaključuje debatu po pojedinim pitanjima, i po potrebi određuje glasanje.

Rešava se većinom prisutnih glasova. U slučaju da su glasovi jednakno podeljeni, odlučuje glas pretdsednika, koji inače ne glasa.

Zaključci koji se ne odnose na otpravljavanje tekućih poslova postaju pravovaljani tek kad ih odobri savezni prosvetni odbor, odnosno, ukoliko to prelazi njegovu nadležnost, savezna uprava (izvršni odbor).

Član 18. — Tok sednici i na njoj donesene zaključke beleži tajnik u načrtu knjigu sedničkih zapisnika, koji potpisuju pretdsednik i tajnik.

Član 19. — Godišnji izveštaj o radu saveznom otseka za štampu koji se podnosi saveznom prosvetnom odboru odnosno saveznoj upravi mora biti

neposredno ili preko župskih odnosno društvenih novinara.

Član 24. — Bilten sokolske agencije šalje se uredništvinama listova po pravilu besplatno. U naročitom slučaju, kada to zatraže izvesne ustanove, organizacije ili lica, može se ustanoviti i preplata čiju visinu odreduje savezna uprava.

Član 25. — Na čelu sokolske agencije stoji šef, koga postavlja savezna uprava na predlog saveznog prosvetnog odbora, a po saslušanju mišljenja saveznog otseka za štampu. Na isti način postavljaju se, pored šefa, urednik bitnog i sekretar agencije, kao i potreban broj saradnika. Sve su ove dužnosti počasne; jedino sekretar agencije može po odluci savezne uprave biti uz plat.

Član 26. — Izdržavanje agencije pada na teret budžeta saveznog prosvetnog odbora.

Odeljak 4. Propagandna nedelja sokolske štampe.

Član 27. — U cilju unapređenja sokolske štampe ustanovljuje se na području Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije propagandna nedelja sokolske štampe.

Član 28. — Propagandna nedelja sokolske štampe priređuje se svake godine u vreme koje odredi savezna uprava (izvršni odbor), a po pravilu u prvoj polovini meseca decembra.

Član 29. — Naert organizacije propagandne nedelje izrađuje otsek za štampu i predlaže ga saveznom prosvetnom odboru koji ga podnosi saveznoj upravi na odobrenje.

GLAVA IV. SOKOLSKA STAMPA.

Odeljak 1. Savezna štampa.

Član 30. — Pod sokolskom štampom podrazumeva se sve što se putem štampe objavljuje za Sokolstvo i o Sokolstvu.

Zadaci koji se sokolskoj štampi postavljaju jesu, u glavnome, sledeći:

a) proučavanje pitanja ideološke, istorijske i sokolsko-uzgajne prirode i usavršavanje sokolskog rada uopšte, a sokolske stručne literature napose;

b) obrazovanje sokolskih stručnih radnika, naročito sokolskih stručnih pisaca i njihovo skupljanje oko sokolskog rada;

c) razvijanje i podizanje sokolske svesti kod svim sokolskim suprogradnjima, i obaveštavanje javnosti o Sokolstvu te njezinu zainteresovanju za sokolsku organizaciju i sokolski rad.

Član 31. — Ovim zadacima služe u prvom redu listovi koje izdaje Savez Sokola kraljevine Jugoslavije, a to su:

„Sokolski Glasnik“, glasilo Saveza, sa mesečnim prilogom „Sokolska Prosveta“ kao vesniku, saveznom prosvetnom odboru;

„Soko“, list prednjaštva Sokola kraljevine Jugoslavije;

„Sokolić“, list naraštaja Sokola kraljevine Jugoslavije;

„Naša Radost“, list za sokolsku decu.

Tim ciljevima služe na isti način i književna izdaja Jugoslovenske sokolske matice, koja radi u duhu intencija savezne uprave, kao i izdanja savezne prosvetne odbore.

Sirenje ove sokolske štampe dužnost je ne samo sokolskih organizacija nego i svakog pojedinog Sokola.

Član 32. — Kao minimalni obvezni broj pretplatnika kod sokolskih

društava ustanovljuje se: za »Sokolski Glasnik« sve župske i društvene uprave, sem toga svi časnici i članovi savezne uprave, župskih i društvenih odbora; na »Soko« svi župski tehnički odbori i društveni predsjednički zborovi, sem toga barem polovina članova istih; na »Sokolić« i »Našu Radost« sve društvene uprave.

Član 33. — Svaka sokolska četa mora imati barem po jedan primerak svih saveznih listova.

Odeljak 2. Ostala sokolska štampa.

Član 34. — Župski i društveni vjesnici.

Župe i društva u Savcu Sokola kraljevine Jugoslavije mogu, ili samostalno ili više njih zajednički, izdavati svoje naročite sokolske listove samo na osnovu prethodnog odobrenja savezne uprave (§ 3, tač. 7. župskih pravila odn. § 3., tač. 4. društ. pravila).

Savezna uprava odobriće pokretanje ovakvih listova pošto prethodno ustanovi:

a) da je njihovo izlaženje s obzirom na interes Sokolstva u dotičnom kraju od neophodne potrebe, a neće biti od osetljive štete za organe Saveza;

b) da ima za njih dovoljan broj saradnika i da će njihovo uređivanje biti na potreboj visini;

c) da je materijalna strana listova u dovoljnoj meri obezbedena.

Listovi koji bi izazili bez odobrenja savezne uprave ne mogu se rasutati u jedinicama Saveza.

Član 35. — Sve župске i društvene listove, povremene i prigodne, imaju da uređuju naročiti redakcioni odbori koje imenuju župске odnosno društvene uprave, a u kojoj treba da po mogućnosti uđu starešina, načelnik, prosvetar, tajnik i novinar, a po potrebi i druga posebna lica koja su tačno upućena u pitanja Sokolstva i sokolske štampe.

Član 36. — Uprava svakog sokolskog lista dužna je da krajem svake godine pošalje saveznom otseku za štampu iscrpan izveštaj o stanju lista (budžet, saradnici, pretplatnici i t. d.).

Isto tako dužna je da besplatno šalje list: upravi Saveza, saveznom prosvetnom odboru i uredništvu »Sokolskog Glasnika«.

Član 37. — Uprava Saveza vrši nad izlaženjem župskog (društvenog) lista stalni nadzor, ali ne posredno, ali preko savezne uprave za štampu, i može u svako vreme narediti da se list obustavi.

Isto tako može upravu odnosno vlasnika lista (župu ili društvo) pozvati na odgovornost, ako način i pravac uređivanja lista nebi odgovarajući dostačanstvu Sokolstva ili bi se kosili sa postojećim propisima i izdatim narednjima i uputama savezne uprave ili nebi bili u duhu opštih sokolskih načela.

Član 38. — Ako uprava župe odnosno društva ma iz kojih razloga želi obustaviti svoj list, dužna je da to unapred prijavi upravi Saveza i da u svome izveštaju potanko iznese po bude koje je pri tome rukovode.

Savezna uprava ispitaje stanje stvari, i ako nade da je dalje izlaženje lista od naročite važnosti za interes

ima tri roda: muški, ženski i srednji, dva broja: jedinu i množinu. Ima takođe sedam padaža kao i kod nas. Ovdje treba da napomenemo, da ne bi dolazio do nesporazuma, da šest padaž u češkom jeziku dolazi na pitanje gde okom o čem, a sedmi padaž dolazi na pitanje kym ili čim. Ovaj red je pružen i u zapadnom delu načega naroda, gotovo u svim gramatikama koje su pisane latincim, dok u gramatikama koje su pisane cirilicom šest padaž dolazi na pitanje kym ili čim, a sedmi padaž na pitanje gde, o kom ili o čem.

Glavni uzrok u razlici između naše i češke deklinacije je u tome, što je mnogo veća razlika u nastavcima među imenicama koje označavaju bjeća i onima, koje označavaju stvari. Osim toga iza glasova: e, z, č, ž, s, j, d, t, n, ř ne može u češkom jeziku stojati ni a ni u već se a menja u e a u se menja u i.

Prva vrsta. Po ovoj vrsti, a po tipu »had« i »hrad« menjaju se imenice muškoga roda, koje se u prvom padažu jedinice svršavaju na tvrdi ili srednji suglasnik.

Imenice koje se svršavaju na tvrdi suglasnik su na pr.:

bjeć = obala; lenoch = lenština; prach = prah; vzduh = vazduh; človek = čovek; buk = bukva; suk = čvor; tovarnik = fabrikant (tvorničar); duštojniki = oficir (časnici); drozd = drozd; medved = medved; pán = gospodin; jelen = jelen; zvon = zvon; brat = brat; cukr = šećer i t. d.

Imenice koje se svršavaju na tvrdi suglasnik su na pr.:

bjeć = obala; lenoch = lenština; prach = prah; vzduh = vazduh; človek = čovek; buk = bukva; suk = čvor; tovarnik = fabrikant (tvorničar); duštojniki = oficir (časnici); drozd = drozd; medved = medved; pán = gospodin; jelen = jelen; zvon = zvon; brat = brat; cukr = šećer i t. d.

Imenice koje se svršavaju na tvrdi suglasnik su na pr.:

Holub = golub; župšob = način; chlap = momak; čap = roda; chlev

Sokolstva, učiniće sa svoje strane sve što može da se list održi.

Član 39.

2. Rasturivanje ostalih sokolskih edicija.

Sokolske jedinice i sokolski listovi mogu preporučivati, oglašavati i rasturati samo one sokolske edicije koje imaju za to naročito odobrenje Saveza.

GLAVA V. PRELAZNA I ZA-VRŠNA NAREDENJA.

Član 40. — Organizacija savezne uprave za štampu ima se u život privesti u roku od dva meseca računajući od dana kada ovaj pravilnik stupi na snagu.

Član 41. — Do nove budžetske godine imaju se izdaci otseka pokruti iz partie I, II i XII budžeta savezne prosvetne uprave (§ 3, tač. 7. župskih pravila odn. § 3., tač. 4. društ. pravila).

Savezna uprava odobriće pokretanje ovakvih listova pošto prethodno ustanovi:

a) da je njihovo izlaženje s obzirom na interes Sokolstva u dotičnom kraju od neophodne potrebe, a neće biti od osetljive štete za organe Saveza;

b) da ima za njih dovoljan broj saradnika i da će njihovo uređivanje biti na potreboj visini;

c) da je materijalna strana listova u dovoljnoj meri obezbedena.

Listovi koji bi izazili bez odobrenja savezne uprave ne mogu se rasutati u jedinicama Saveza.

Član 42. — Dok se savezni prosvetni odbor ne preseli u Beograd, održavajuće se sednice savezne uprave za štampu po pravilu u Novom Sadu. Za to vreme obavljajuće sve manipulativne poslove otska kancelarija savezne prosvetne uprave.

Član 43. — Savezna agencija ima se ustupoviti odmah sa sedištem u Beogradu. Manipulativne poslove agencije obavljajuće savezna kancelarija, u kojoj će se do preseljenja savezne prosvetne uprave u Beogradu čuvati i njegova arhiva.

Član 44. — Pravilnik za izдавanje župskog sokolskog lista (Organizacija SSKJ str. 98—99) stavlja se van snage i umesto njega važe propisi čl. 33—38 ovog pravilnika.

Član 45. — Ovaj pravilnik stupa na snagu čim bude objavljen u »Sokolskom Glasniku« i može se menjati samo po odluci savezne uprave.

Prvi zamjenik starešine:

E. Gangl, s. r.

Predsednik prosvetnog odbora:

Dr. Vladimir Belajčić, s. r.

Tajnik:

Ante Brozović, s. r.

Upute za sastav velikog statističkog izveštaja 1931

Tokom narednih dana raspolaže Jugoslovenska sokolska matica svim župama odgovarajući broj »Velikih statističkih izveštaja za godinu 1931« da ih neodložno rasporešaju svim župama u pojedinih mnoštvima i zatim dobitijeni rezultati razdeli sa brojem meseci. Pripominjemo pak, da u mesecima, u kojima se nije vršila nikakva telovežba, takođe ne može da bude upisan ni vežbača, odnosno upisani su samo na papiru, ali nisu izvršavali svoj rad. Mnogo društava vežba samo leti, dakle treba da iskažu samo one mesec, kada su faktično vežbali upisani vežbači, inače ne;

b) glede broja vežbačkih dana vredi načelo, da se broji jedno vežbačko veće kao celina, t. j. kao vežbački dan i to takođe i u slučaju, ako je telovežba trajala nekoliko sati. Naravno, za svaku vežbačku kategoriju treba to navesti posebno. N. pr. ako društvo ima jedno veće vežbe dece,

i. Po prijemu pomenutih iskaza treba da društveni tajnici, odnosno statističari čim pre pružaju svedoci da imaju u pojedinih mesecima i zatim dobitijeni rezultati razdeli sa brojem meseci. Pripominjemo pak, da u mesecima, u kojima se nije vršila nikakva telovežba, takođe ne može da bude upisan ni vežbača, odnosno upisani su samo na papiru, ali nisu izvršavali svoj rad. Mnogo društava vežba samo leti, dakle treba da iskažu samo one mesec, kada su faktično vežbali upisani vežbači, inače ne;

b) glede broja vežbačkih dana vredi načelo, da se broji jedno vežbačko veće kao celina, t. j. kao vežbački dan i to takođe i u slučaju, ako je telovežba trajala nekoliko sati. Naravno, za svaku vežbačku kategoriju treba to navesti posebno. N. pr. ako društvo ima jedno veće vežbe dece,

ii. Po upisima vežbačkih dana u pojedinih mesecima, u kojima se nije vršila nikakva telovežba, takođe ne može da bude upisan ni vežbača, odnosno upisani su samo na papiru, ali nisu izvršavali svoj rad. Mnogo društava vežba samo leti, dakle treba da iskažu samo one mesec, kada su faktično vežbali upisani vežbači, inače ne;

b) glede broja vežbačkih dana vredi načelo, da se broji jedno vežbačko veće kao celina, t. j. kao vežbački dan i to takođe i u slučaju, ako je telovežba trajala nekoliko sati. Naravno, za svaku vežbačku kategoriju treba to navesti posebno. N. pr. ako društvo ima jedno veće vežbe dece,

iii. Po upisima vežbačkih dana u pojedinih mesecima, u kojima se nije vršila nikakva telovežba, takođe ne može da bude upisan ni vežbača, odnosno upisani su samo na papiru, ali nisu izvršavali svoj rad. Mnogo društava vežba samo leti, dakle treba da iskažu samo one mesec, kada su faktično vežbali upisani vežbači, inače ne;

iv. Po upisima vežbačkih dana u pojedinih mesecima, u kojima se nije vršila nikakva telovežba, takođe ne može da bude upisan ni vežbača, odnosno upisani su samo na papiru, ali nisu izvršavali svoj rad. Mnogo društava vežba samo leti, dakle treba da iskažu samo one mesec, kada su faktično vežbali upisani vežbači, inače ne;

v. Po upisima vežbačkih dana u pojedinih mesecima, u kojima se nije vršila nikakva telovežba, takođe ne može da bude upisan ni vežbača, odnosno upisani su samo na papiru, ali nisu izvršavali svoj rad. Mnogo društava vežba samo leti, dakle treba da iskažu samo one mesec, kada su faktično vežbali upisani vežbači, inače ne;

vi. Po upisima vežbačkih dana u pojed

Rosija - Fonsier • društvo za osiguranje i reosiguranje • Beograd

tajništu u Beograd, koje zatim razdeljuje dopis pojedinim referentima. Ne šaljite dakle ništa u Ljubljani niti kamo drugamo. Zdravo!

Za savezni statistički otsek:
V. Švajgar, s. r.

Iz načelništva i tehničkog
odbora Saveza SKJ

Prednjački ispit

Pred komisijom za župske prednjačke ispite, koju su sačinjavali brat Jesih, član sav. TO kao pretsednik i članovi braća: Lubej, Šuklje, Vrhove i dr. Mis, položili su župski prednjački ispit:

sestra Engelman Milena i braća: Longika Bogomir, Pustišek Ivko i Rudolf Milan, svi članovi »Ljubljanskog Sokola«.

Pretsednik ispitne komisije:
Jesih, s. r.

Sokolska radio-predavanja

Sledеća sokolska radio-predavanja drže se (radio-stanica Beograd):
dne 12. o. m. predaje br. Nenad Rajić o temi: »Sokolstvo i porodica«;
dne 19. o. m. predaje br. Dura Brzaković o temi: »O sokolskoj disciplini«.

Predavanja se održavaju svakog petka od 20 do 20.30 sati.

Kronika

Smrt danskog pisca Sophus Michaelisa. Dne 28. januara umro je čuveni danski pisac Sophus Michaelis, čija su dela prevedna na razne strane jezike. Najpoznatija su mu dela »Godina 1812«, »Aebelo« i »Grei i barbari«, a od njegovih drama »Revolucionarska svadba«, koja se više puta davala i na našim pozornicama.

Smrt brata Maksia Detička. U svojim najboljim godinama umro je u Celju prošlog meseca vredni nacionalni i sokolski radnik brat Maks Detiček. Kao vatreñ nationalist nakon prerušave godine 1918. stavio se u službu narodne vlade i otišao kao dobrovoljac u Korošku, gde je bio komandant jednog odreda dobrovoljaca. Koliki je uživao ugled pokazao je pogreb, na kojem su, pored mnoštva naroda i predstavnika vlasti, učestvovali korporativno Sokoli iz Celja i okoline u odorima sa zastavom, lovci i ostali.

50-godišnjica češke Ustredne matice školske. U proslavu svoje 50-godišnjice Ustredni matice školske izdala je krasnu spomenicu, u kojoj je prikazan sav upravo ogromni, a ujedno i podrobni rad ove nacionalne institucije za češku školu u ugroženim i eksponiranim krajevima Čehoslovačke.

Smrt Dimitrija Niševa. Dne 28. januara umro je u Sofiji u 78 godini poznati bugarski publicista i veliki

Plural:

nom. oráči, oráčové	meče, mečové
gen. oráčů, oráčův	mečů, mečův
dat. oráčům	mečem
ak. oráče	meče
vok. kao nominativ	
lok. oráčich	mečich
inst. oráči	meči

Šta razaznajemo čulom vida?

Oči imamo, da njima gledamo, šta je oko nas, i šta se oko nas događa. Razpozajemo vidom da je sneg beo, trava zelena, nebesni svod modar (plav), krv crvena, slama žuta, ugalj crn, staklo prozračno, drvo neprozračno.

Čulom vida razaznajemo, da je lopta okrugla, valjak obal, krajčara okrugla, kula visoka, kolibica niska, konj velik, miš malen, motka dugačka, pisaljka kratka, drum širok, stazica uzana, lenjir ravan, srp ukrivljen.

Ima takođe nekih ljudi, koji očima ništa ne vide. Taki ljudi nomaju vida. Slepí su.

Neznámá slovíčka:

Pozorovati = gledati, potriti; kolo = oko; diti se = dogadati se; rozeznávati = raspoznavati; obloha = svod nebeski; uhel = ugalj; sklo = staklo; pruhledný = prozračan; nepruhledný = neprozračan; mič = lopta; kulaty = okrugao =; valč = valjak; obly = obal; okrouhlý = okrugao; věž = toranj; chaloupka = kolibica; bidlo = motka; tužka = pisaljka; silnice = cesta; stezka = stazica; pravítko = lenjir; přímý = ravan; křivý = kriv; některý = nekoji; lidé = ljudi.

Sloven Dimitrije Nišev. Svojedobno izdavao je novine »Svobodno mnenje«, »Brat« i »Otec Pajsije«. I za vreme rata otvoreno je iskazivao svoje duboko slovensko osećanje, te je tako n. pr. člankom o proslavi Jana Husa godine 1915. pozivao na borbu protiv Austrije. Kada je radi ovoga usledila intervencija Austrije u Sotiji, Nišev je onda odgovorio na ovo besplatnim deljenjem ovog članka.

Velik porast stanovništva u Poljskoj. Prema ovogodišnjoj statistici brojno stanje pučanstva u republici Poljskoj iznosi već preko 32,000,000 stanovnika. Od oslobođenja u godini 1918. porast iznosi preko 3,000,000. Prema ovome Poljska se može da smatra među slovenske velevlasti.

KNIGEL LISTOVI

»Sokolić«, list za naraštaj Sokola kraljevine Jugoslavije. Januarski broj donosi ovaj sadržaj: † Br. dr. Josip Scheiner. — Nova naslovna strana »Sokolić«. — Poslanica sokolskoj omladini. — Br. dr. Jindra Vaniček. — Kralj Aleksandar u Nikšiću. — Slike iz albanske golgote. — Sprave čeliće miši-

eje. — Kako i koliko moramo raditi. — Spremite se za Prag! — Kako su brojčano rasli svesokolski sletovi u Pragu. — Slikanje mozaikom. — Ko danas vlada u svetu. — Naši Pesnici. — Radovi našeg naraštaja. — Glasnik.

Pored svog biranog i zanimljivog sadržaja »Sokolić« i ovoga puta donosi lep broj veoma uspehlih slika. Svojom vanjskom i sadržajnom opremom naš »Sokolić« je jedan od ponajboljih omaljinskih listova u zemlji. Godišnja pretplata Din 20.—

J. Špicar: Martin Napuhek. (Slovenački). U izdanju tiskare »Merkur« u Ljubljani iziša je omladinska igra »Martin Napuhek«, koja je naročito namenjena sokolskoj omladini, jer nglasuje, da je zdravlje vrednije od svakog bogatstva, časti i priznanja. Iznad svega pak kao luč žari majčina ljubav prema izgubljenom sinu. Igra sama ne zahteva velik aparat ni komplikovane scenerije te se radi toga može veoma lako da svudje uprizore. Gde se priređuju omladinske igre, dođa se, da bi tu rado sudjelovala sva deca, pa je i stoga gledišta ova igra veoma zgodna, jer ima ulogu naročito kraćih za početnike i najmlađe. Igru topilo preporučamo našim sokolskim pozorišnim otsecima.

IZ ŽUDA I DRUŽTAVA

Župa Bjelovar

SOKOLSKO ĐUŠTVO KRIŽEVCI

† Brat Dragutin Kolaric.

Navršiš 55 godina zemskog života ostavi nas iznenada zauvek na sam Badnjak pr. god. naš starosta br



† Brat Dragutin Kolaric

Dragutin Kolaric. Preko pola svoga veka posvetio je sokolskoj ideji, njezinom propagiranju i sokolskom radu. Bio je medu onima, koji su u našemu gradu osnovali god. 1904. sokolsko društvo, koje ga je odmah i biralo u upravni odbor, a od godine 1907. do 1914. poverilo mu dužnost tajnika. Kad je buknuo svetski rat maran taj-

nik spremio je društvenu imovinu, a u povoljnim prilikama u slobodnoj otadžbini oživio opet društvo 1918. god, kao njegov podstarosta. Godine 1921. biran je za starosta i na tom je položaju ostao do svoje smrti. Kao oduševljen i zanosan Soko našao je priznanja i u široj našoj sokolskoj obitelji. Župa ga je postavila za svog podstarčinu god. 1919., a od 1921. do 1927. god. vršio je funkciju župskog starčine. Godine 1928. odlikovan je sa strane Sokolskog Saveza »Priznanjem za sokolski rad kao starosta župe«. U samom mestu uživao je dužno poštovanje. Gradani ga birali za gradskog zastupnika prestancane od godine 1919., a god. 1929. imenovan je na čelo gradske opštine kao njezin načelnik. Povrh toga nalazio se u upravi mesnog Vatrogasnog društva, bio je predsednik Jadranške straže i Aerokluba te dugo godišnji blagajnik Lovačkog društva. Zbog svog rada na svim spomenutim područjima nosio je odlikovanje Sv. Save V. i IV. reda te Jugoslovenske krune V. reda.

Sokolstvo bila je oznaka cele lijenosti pokojnog našeg brata. Osećao je narodno i slovenski, demokratski je istupao, a značaj mu je bio čist i čuđoredan. Dugotrajno njegovo trudeće i postojan rad bili su u pravom sokolskom duhu sa svesnim ciljem, da pomogne sa svim svojim silama ostvarenju sokolskih idealova na dobroceleg našeg ujedinjenog naroda. Tom naprezzanju davao je on čitavu svoju dušu i celo svoje sreću, kako je čoveka i Sokola dostoјno. Neka je večan i haran spomen bratu Kolaricu!

Co zrakem poznáváme?

Oči máme, abychom jimi pozorovali co kolem nás jest a co kolem nás se děje.

Rozumnáváme zrakem, že snih je bílý, tráva zelená, obloha modrá, krev červená, sláma žlutá, uhel černý, sklo pruhledné, dřevo nepruhledné.

Zrakem poznáváme, že měj je kultatý, válec obly, krejcar okrouhlý, věž vysoký, chaloupka nízká, kuň veliký, myš malá, bidlo dlouhé, tužka krátká, silnice široká, stezka úzká, pravítko přímé, srp křivý.

Jsou také některé lidé, kteří očima nie nevidí. Takový zraku nemají. Jsou slepi.

Otzky.

Proč máme oči? — Co zrakem poznáváme? — Co ještě zrakem poznáváme? — Jsou taky některé lidé, kteří očima nie nevidí? — Mají zraku takový? Jak se jmennují lidé, kteří zrak nemají?

Češke reči koje su slične po obliku našim rečima i imaju drugo značenje.

Odložiti (kabát) = skinuti (káput); odporučiti = preporučiti; odpraviti = pogubiti; odpust = oproštaj; odpuštiti = oprostiti; ohlas = odziv; ohled = obzir; omračen = omádjan; opis = prepis; opora = oslonac; oprava = popravka; osa = osovina.

(Nastavice se.)

Jesam li poslao preplatu za sokolske listove?

Skoro slavićemo stogodišnjicu rođenja neumrlog osnivača slovenskog Sokolstva dr. Miroslava Tyrša, pa nije bez interesa iznjeti utiske našeg najvećega romanopisa Augusta Šenoe, koji je u vreme osnutka prvoga sokolskoga društva boravio na studijama u Pragu i podjedno saradivao u mnogim poznatim jugoslovenskim listovima kao dopisnik.

Kako je poznato iz istorije Sokolstva, prvo sokolsko društvo osnovano je na prvoj glavnoj skupštini dana 16. januara 1832., na kojoj skupštini je izabran prvi starčinom društva Jindřich Fügner, a prvi njegovim zamjenikom dr. Miroslav Tyrš.

Iste godine bio je Šenoa sa ostalim gradištvom Praga na uspelson izletu na gori Říp. Taj izlet priređuju Pražani u proslavu Durdev-dana. Durdevdan pada uvek na 24. aprila, pa se je Šenoa na taj dan godine 1862. susreo s jednom grupom praških Sokola tri mjesecaiza osnutka prvoga sokolskoga društva u Pragu. Taj susret je Šenoa u dopisu, koji je izšao u 102. broju zagrabičkog časopisa »Pozor« godine 1862. Držim, da taj dopis po prvi put spominje Sokolstvo u našoj žurnalistici.

U tom dopisu Šenoa opisuje, kako je pošao na izlet sa Pražanima u slavu Durdev-dana, na brdo Říp kod Praga, za koje narodna predaja Čeha pripremila. Da se je na toj 4000 stopa visokoj strmoj klisurini zaustavio Vojvoda Čeh dovešći Čehu u današnju Česku i oprostio sa bratom Lehom, koji je posao dalje prema istoku, tražeći za svoj narod novu postojbinu.

Župa Kranj

SOKOLSKO DRUŠTVO SKOFJA LOKA

Letošnja skupščina škofjeloškega Sokola, ki se je vršila ob prav čestni udeležbi članstva 16. januarja v veliki dvorani Doma, je bila ponovni in neovrgljiv dokaz krepkega razinata sokolskih misli v škofjeloškem okolišu. Z bratskim pozdravom na zbrane brate in sestre, 286 po številu, v glavarju Levičnika je otvoril občini zbor zaslужni podstarčni br. Vinko Zahrašnik, ki opraviči zaradi obolelosti edisotnega starosta br. Franca Dolenca st., poznatega sokolskega pionirja po vsej Gorenjski. Društveni tajnik br. Berič Ivo precita nato savezno poslanico, se spominja umrlih bratov in sester in pove, da ima društvo 402 pripadnika. Sokolsko delo se je zaradi 12 odsekov v društvu in zaradi pojačanega delovanja v vseh smerih jako povečalo in je tajniškega dela ogromno. Sej je bilo 13 in 1 slavnost občini zbor po 25-letnici društva. Lep razmah je pokazal gledališki odsek pod predsedstvom br. Koče, ukinjeno pa je bilo delovanje nogometnega odseka.

Blagajnik br. Franc Dolenc ml. izreka svoje priznanje članstvu, ki je klub nepovoljnimi gospodarskim razmeram pravčevalo članarino točno in so zaostanki prav neznačni. Čas narekuje tudi sokolskim društvom največje varčevanje in podvojeno delavnost, da ostanejo društvene finance v ravnotežu. Naraščajoča brezposelnost, ki posega tudi med Sokole, otvara vprašanje temeljite organizacije socijalnega odseka, ki naj najpotrebenijsim pomaga. Škofjeloški Sokol je imel tanj za spoznanje manjši denarni projekti, manjše dohodek od kina, manjše prejemke od raznih družabnih pridelitev, a je vendar občne gospodarstvo prav zadovoljivo. Glavna blagajna in blagajna kina, knjižnice in nogometnega odseka izkuščajo 324.545.54 Din premeta. V preteklem letu smo zelo lepo proslavili društveno 25-letnico. Nabačilo se je veliko slavnostnih in telovadnih krovjev, naraščaj je dobio svoj prapor in se je izdala »Spominska knjiga«. Lep vir dohodka je bila tombola, čeprav so nepravljeno izvajali napravljene pravčevke bojkot. Br. blagajnik pograja ravnanje enih bratov in sester, ki le preveč radi pozabljajo na moralne dolžnosti Sokola. Pot v Školski dom je veselj prva, potem še srečno voditi želje drugam. Blagajnik prejme po predlogu preglednika br. Rojica Jakoba absolutorij.

Za telovadno razgibanost pove marsikaj zanimivega br. načelnika Rudolfa Horvata. Stojimo v jubilejnoj Tyrševi letu, zato pa: »V telovadnicu zbor!« Delo tehničkega zobra ni bilo lako, ker se je število telovadčev oddelkov z dijaki in podčastniki povelo, poleg tega pa so se tudi vrste ostalih telovadcev okreple. Telovadni obisk je bil povprečno na ur: pri članih 30, vojakov 25, dijakov mlečarske šole 14, članic 15, moškega naraščaja 21, ženskega naraščaja 17, moške dece 28 in ženske dece 23. Vrh tega se je brigal prednjački zbor za telovadno delo v Retečah. Načelnik izreka posebno priznanje vladitelju br. Koče, omenja potek društvenega telovadnega tečaja, javni nastop v Retečah in izle-

te v bližnjo okolico. Vzpodbudno podarja br. Horvat važnost telesne vježbe za starejše ljudi. Njegovemu pozivu za obisk telovadbe se odzove 18 starejših bratov. Za razvoj lahkote atletike je nujno potrebno letno telovadische.

Za upravni odbor, gospodarsko instanco društva, govoril br. Dolenc Franc ml. Sokol bo rešil pereče vprašanje zvočnega kina, letnega telovadča in prezidave sprednjega trakta Sokolskega doma.

V Sokolu delujejo poleg navedenih še orkestralni, pevski, veseljni, narodno-obrambni, socijalni in strelski odseki.

Po določitvi članarine na mesecnih 6 Din, in katere je všet 1 Din za socijalni sklad, se predlaga župi v potrditev uprava, ki jo vodi zopet br. Dolenc Franc st.

Društvena skupščina je končala v lepem soglasju. Posebno razveseljiva je bila debata pri nekaterih poročilih. To kaže, da omrtvost vendarje ni zašla predaleč in da se široke vrste članstva živo zavzemajo za še lepo delovanje Sokola.

Sokupščino je zaključil br. podstarešina s pozivom, da zaklicijo zbrani trikratni »Zdravac« svojemu vladarju in prvemu starešini SKJ, kar se je tudi zgodilo.

SOKOLSKO DRUŠTVO DOB PRI DOMŽALAH.

Naš Sokol je imel v narodni šoli 24. januarja t. l. glavno skupščino pri 75% udeležbi članstva. Sokolsko župo je zastopal delegat brat Stravs. B. at starosta Matičič je pozdravil glavno skupščino, grajal neoprovinočno odstotnost posameznikov in podelil besedo bratu tajniku Urbančiču. Ta je z živo besedo govoril o 100 letnici sokolskega uzornika Tyrša, dalje o smrti dr. Scheinerja, ki je pred nekolikimi dnevi ugrabilo največjega Sokola in Slována brata starostnika čehoslovenskega Sokolstva. Brat Mayer je prebral spomenico in savezno poslanico. Podal nam je tudi načelnikuško poročilo, ki pa ne bo razveseljivo, dokler si društvo ne oskrbi lastne telovadnice. V l. 1931. so v poletnih mesecih telovadili samo načrščaniki in deci pod vodstvom brata Mayera, dasi so imeli drugega načrščnika, kateri ni mogel organizirati članske telovadbe. V l. 1932. prevzame načelništvo brat Mayer in s tem bo rešena telovadna kriza v tem društvu.

Vsa denarna poročila je obdelal br. blagajnik Pangre, ki je tudi pojasnil društveni proračun za prihodnje leto in nam pokazal promet Din 25.533.50. Br. Pangre je dobil soglasno absolutrij. O vseh nadaljnjih točkah dnevnega reda je govoril br. tajnik Urbančič in povsem zadostil § 23. točke 1-7 društvenih pravil. Sokolski župi se je soglasno priporočilo v potrditev novo društveno upravo, ki ima po večini dosedanje funkcionarje, a novi so iz okoliških vasi Vir, St. Vid, Brdo in Sv. Trojica, in to bratje: Arnež, dr. Komotar Ciril, Leon Terstenjak, Pelan Ivan, Bitenc Franjo in Leštan Avgust. Dobski Sokol je razširil svoje peruti do tostran Bistrica do Črnega grabna. — Sestre Sokolice so na predlog brata Urbančiča nabrali 106.50 Din za gladijoče sokolske pripadnike v pasivnih krajih. Brat starosta je pokrenil še razgovor o vsesokolskem zletu v Pragi in župnem zletu v Ljubljani, ki je bil zelo živahen. Brat tajnik je pozval vse članstvo, da si oskrbi kroj. Preden je brat starosta zaključil lepo uspelo skupščino, je župni delegat brat Stravs čestital društvo k uspešnemu delu v letu 1931., in radi lepega društvenega razmaha želel še lepše uspehe v letu 1932. pri urejeni telovadbi. Zdravo!

SOKOLSKO DRUŠTVO GROSUP-LJE.

Letna glavna skupščina Sokolskega društva Grosuplje se je vršila 10. januarja 1932. dopoldne, popoldne in zvečer pa je vprizorilo društvo pod neumornim pridnim in spretnim režiserjem br. Čukom veseloigro »Maks v škripcih«, ki je izpadla v polno zadovoljnost občinstva, ki je dvorano zasedlo v lepem številu. Vsi igralci in igralke so rešili svoje vloge prav dobro in pokazali, da so si že v visoki meri prisvojili oderska tla. Dvorana je bila polna burnega odobravanja.

Zelimo, da se zopet kmalu sniemejo v hramu Talijs.



Članovi lufkarskega odseka Sokolskog društva Maribor I

Župa Maribor

III. ŽUPNI PREDNJAŠKI TEČAJ V PTUJU.

Sokolska župa Maribor je priredila tudi letos 14-dnevni župni prednjaški tečaj v Ptiju, in to od 4. do vključno 17. januarja 1932.

Tečaj je posečalo 22 članov in 7 članic. Predavanja so se vršila vsak dan od 7. do 11. ure in od 14. do 18. ure, deloma v telovadnicu deške osnovne šole, deloma v risalnici mešančke šole. Vsi tečajniki so z velikim zanimanjem sledili predavanjem, marljivo sodelovali in brez izjemne zelo redno posečali ure. Vsi tečajniki so morali poleg rednih ur posečati še telovadbo članstva, člani pa pouk v strelnjanju.

Razen rednih ur v tečaju, je priredil društveni prosvetni odsek po večernih še več predavanj in debatnih seštevki. Dne 6. januarja je predaval br. Skaza o temi »Bratstvo, svoboda, enakost«, 7. januarja br. dr. Brenčič o negi zobovja, 9. januarja br. mr. Orljan o podrobnejem prosvetnem delu na deželi, 10. januarja br. Senčar Milk o temo Sokol, naš kmet in gospodarska kriza, 13. januarja br. dr. Štuhel o tuberkulozi in 16. januarja na poslovilnem večeru br. Cepuder o prosvetnem delu na deželi. Med tečajem se je tečajnikom tudi predvajal film o vsesokolskem zletu v Pragi l. 1926. in filmi hig. zavoda v Ljubljani o jetiki in spolnih boleznih.

Kako naj se vrši prosvetno delo med načrščanjem in deco, sta pokazala tečajnikom družbenega popoldneva za deco in načrščaj v Mladiki. Ob priliku družbenega popoldneva za deco se je vršila tudi otvoritev lutkovnega gledališča, ki ga je napravil za društvo br. Halsi. Otvoritev, za katero je vladalo med članstvom, posebno pa med deco, veliko zanimanje, je posetil tudi župni prosvetar br. Lintner. Na družbenem popoldnevu načrščaja je predaval br. Smidčič o zgodovini Ptuja, lutkovno gledališče pa je dalo Cankarjevega Petra Klepca, nakar je bila predstava z društvenim kinom Pathé Baby. Na občih popoldnevih so se vadile tudi sokolske pesmi.

Sokolsko društvo Ptuj je priredilo tečajnikom tudi poslovilni večer, katerega se je udeležilo tudi več predstavnikov oblasti, med njimi mestni načelnik br. Jerše, dne 17. januarja pa društveno akademijo članstva in načrščaja s sodelovanjem mladinskega zbera meščanske šole s pevovodjem br. Haslom in orkestrom dij. doma pod vodstvom br. Novotnyja. S. K.

SOKOLSKO DRUŠTVO MARIBOR I

V soboto, 16. januarja je bil v katednici III. redni občni zbor Sokolskega društva Maribor I. Navzočih je bilo okoli 150 članov. Potek zborovanja in poročila posameznih funkcionarjev so najlepši dokazi, da je mlado društvo razpletlo svoje korenine po vsem V. okraju Maribora z ono živilostjo, ki je lastna le Sokolstvu.

Občni zbor je otvoril starosta br. dr. Pivko. V svojem govoru je poudaril velik napredok in razmah društva, ki je stopilo s svojim krepkim delovanjem v vrsto vodilnih društev župe. Spomnil se je tudi umrelga čehoslovaškega sokolskega velikana br. dr. Scheinerja. V njegov spomin so vse navzoči vstali in mu zaklicali: Slava! Enako so se navzoči poklonili med letom umrelmu članstvu. — Poročilo tajnika br. Womerja je bilo zelo preglejeno in izčrpno. Tajniške posle je vodil in načrščem redu, za kar se mu je članstvo oddolžilo s soglasno pojavilo. — Načelnik br. Cilenšek je v jedrnatih in mestoma ostrih besedah orisal delo društva v telovadnicu. Prireditve so bile: akademija, društveni nastop in proslava drž. praznika. Nadalje se je društvo udeležilo okrožnega župnega zleta in nastopov na Pragerskem, pri Sv. Juriju, v Kamnici in Teznu. Mnogokatera njegova kritika je bila upravljena in bo gotovo rodila uspeh.

Za radvanjsko četo je poročal br. Žuraj. Iz njegovega poročila je razvidno, da šteje četa 67 članov, pa tudi

drugače je njen delovanje uspešno. — Br. prof. Kenda je podal pregled prosvetnega dela v društvu, ki je imelo v preteklem letu: 26 nagovorov pred vrsto, 15 društvenih večerov, 12 gledaliških predstav, 1 kino-predstavo, 27 predavanj in 11 lutkovnih predstav. — Za dramski odsek je poročal br. Bajt. Pouparil je veliko aktivnost odseka in naštel vse letošnje predstave. Za tečaj se zočno pa pripravlja odsek še sledeča dela: »Navadni človek«, »Kraljčina z mrtvimi srcem«, »Prisega o polnотi« in »Mabi«. Novost bo vprizarjanje predstav na prostem v poletnem času.

Blagajnik br. Zotter je poročal o denarnem prometu. Vsega je bilo 48 tisoč 696.10 Din dohodkov in 48.624 dinarjev izdatkov. Skupni promet je znašal 97.320.10 Din. Inventar društva je vreden 31.000 Din, fond za društveni dom pa je od 1008 D.n narastel na 14.256.05 Din. Nadalje je podal proračun za ureditev letnega telovadnišča, za katerega je zemljische velikodušno odstopila občina. Pozval je tudi članstvo, naj rednejce plačuje članarinu. V imenu revizorjev je poročal br. Vrabl. Pojavno se je izrazil o društvenem poslovanju in o blagajnikovem delu. Referirala sta še za statistika in knjižnica br. Kert, za tamburaše pa br. Malij.

Po krajiščih peripetijah je br. starosta prečital listo novega odbora, ki jo je navzoč članstvo navdušeno sprejelo. Novo upravo tvorijo: starosta prof. Kenda, podstarosta Mohorko, načelnik Cilenšek, načelnica Kosova, prosvetar Matelič, tajnik Womer, blagajnik Zotter, statistik Podkubovšek, gospodar Skarabut, matrkar Guardianič, društveni zdravnik dr. Sekula. Načelnik odsekov: gradbeni odsek: prof. Kenda, polk. Putnikovič, Zotter in Cilenšek; dramski odsek: Bajt Drago; lutkovni odsek: Cilenšek Vitoslav; tamburaški odsek: Malij Jože. Ostali odborniki: dr. Pivko, polkovnik Putnikovič, mag. svet. Rodošek, prof. Kenda Irma, Marguč Slavica, Cerkvenič in Golob. — Namestnika: Bajt in Rožman. — Revizorji: kap. Šuster, ravnatelj Vrabl in Škofić. Imenovano je bilo tudi častno razsodišče. — Med slučajnostmi je spregovoril br. polk. Putnikovič, ki je poupartil tesno sodelovanje vojske in Sokolstva. H koncu je spregovoril nekajko besed še zastopnik župe br. Dojčinovič. Pozdravil je navzoči v imenu župe in ponovno pohvalil društveno delovanje. Nato je br. starosta zaključil občni zbor s pozivom k še intenzivnejšemu delovanju.

SOKOLSKO DRUŠTVO VUZENICA.

Ob priljčno lepi udeležbi se je vršil v nedeljo 24. januarja v društveni sobi Sokolskega doma 13. redni občni zbor Sokolskega doma Mutu-Vuzenica, na katerem se nam je podala precej jasna slika dela in napredovanja naše edinice. Tajniško poročilo je podal brat Vollmaier, ki je pokazal delovanje odbora. Matrika izkazuje velik porast. — Blagajniško poročilo, kakor tudi načelnik, ki je spregovoril br. polk. Putnikovič, je napovedoval delovanje vodnikov, kar pač ni zdravljeno. — Zanimivo je bilo načelniško poročilo, ki navaja, da vadi 6 voditeljev 10 oddelkov, izmed teh 7 v Vuzenici, 3 na Muti. Število vseh televadčev je bilo v jeseni 140, od teh dece okroglo 100, načrščaja 30. Prireditve so bile: akademija, društveni nastop in proslava drž. praznika. Nadalje se je društvo udeležilo okrožnega župnega zleta in nastopov na Pragerskem, pri Sv. Juriju, v Kamnici in Teznu. Mnogokatera njegova kritika je bila upravljena in bo gotovo rodila uspeh.

Po podanih poročilih je bil stavlen predlog, da naj se predlaga župi v odobrenje ves dosedanje odbor z dodatkom, da se kot zamenik prosvetarja pritegne v odbor br. V. Perko. Članarina se je dolčila na 4 Din mesечно. — Ko je bil dnevnih red izčrpan, je br. podstarosta z apelom na večje zanimanje članstva za društvene prireditve zaključil zborovanje.

SOKOLSKO DRUŠTVO BELTINCI.

Sokolsko društvo Beltinci je imelo dne 24. januarja 1932. svoj redni letni občni zbor ob prisotnosti okrožnega odposlanca br. Nišlovcarja iz Murske Sobote in 56 članov našega društva.

Brat Anton Gaber se je v svojem pozdravnem nagovoru spominjal umrelga staroste Saveza Slov. Sokolstva in Čehoslov. občne sokolske br. Josipa Scheinerja. Navzoč članstvo je v počastitev njegovega spomina nagovor poslušalo stoje.

Funkcionarji so nato podali natanko poročila, ki jih je skupščina v celoti sprejela. Predlagana je bila župi sledenja društvena uprava: starosta A. Gaber, podstarosta Milan Sprager, tajnica Štefanka Prešeren, načelnik A. Kosi, načelnica Suzana Kosovič, blagajnik Ivan Brumen. Brat Nišlovcar je & sklep izjavil, da je iz podanih

poročil videl, da imajo funkcionarji mnogo volje do dela, prosil pa je, naj v bodoče ne smatramo vsake kritike za napad.

Zaključil je svoj govor z besedami:

»Sokol naj bo večno nezadovoljen, večno delaven.«

SOKOLSKA ČETA SV. TROJICA V SLOV. GORICAH.

Naša četa je imela pred kratkim svoj prvi redni občni zbor, ki ga je vodil starosta br. Brunon Weixl. Velika soba pri br. Ernestu Golobu je bila nabit polna članic in članov, ki so si pozornost poslušali poročila društvenih funkcionarjev.

Iz teh poročil je posneti, da je štela naša četa koncem leta 41 članov in članic, 12 naraščanjnikov in naraščajnic in 44 dece, telovadečih skupin.

Kljudi temu, da ni na razpolago primerne telovadnice in ne letnega telovadnišča (telovadilo se je v zaduhli šolbi in na majhnem šolskem dvorišču), so vendar telovadci pod vodstvom agilnega načelnika br. Ferlinca in ostalih voditeljev dosegli prav lepe uspehe, katere so pokazali o priliki javnih nastopov v Mariboru na župnem zletu, pri Sv. Lenartu na okrožnem zletu, dalje na izletih pri Sv. Rupertu, Barbari, Benediktu, Antunu Andražu ter pri domačem nastopu dne 16. junija 1931. in na slavnostni akademiji povodom proslave 1. decembra. Pri okrožnih tekmah je odnesla naša četa prvenstvo.

Jako živahnje je bilo tudi prosvetno delovanje čete. Bilo je 84 govorov pred vrsto in 12 predavanj ter se so vprizorile štiri gledališke igre in sicer »Scapinove zvijace«, »Domenec in dve enodejanki. Nabavila se je minimalna knjižnica, ki šteje 40 knjig. Nakupilo se je tudi precej inventarja, katerega vrednost znaša nad 3200 dinarjev.

Zaključil je predlagala sledeča uprava: starosta br. dr. Brunon Weixl, njegov namestnik br. Rajko Golob, načelnik br. Tone Ferlinec, načelnica sestra Alojzija Urbajsava, prosvetar br. Fran Golež, tajnica s. Anica Tomažičeva in blagajnik br. Josip Golob. V gledališki odsek sta bila izvoljena poleg br. prosvetarja še sestra Tinca dr. Weixlova in br. Josip Golob.

Sledila so še predavanja br. prosvetarja o pomenu Sokolstva za Jugoslovanstvo in o stoletnici rojstva dr. Miroslava Tyrša ter br. načelnika o vojaških olajšavah za člane SKJ, nakar je br. starosta zaključil v vsakem oziru dobro uspeli občni zbor.

Župa Novi Sad

SOKOLSKO DRUŠTVO BAČKA PALANKA.

Povlačenje starešine Sokolskog društva brata Mira Mandića.

Ono, što nas je toliko iznenadilo na ovogodišnjo skupščino našega društva — a koja je bila vrlo slab poosečena, čime se zastalo ne pokazuje ljubav in odanost sokolskoj misli — to je povlačenje višegodišnjeg in uvaženog brata Mandića, starešine. Odluka brata starešine, da se povrne, nas je iznenadila tam pre, što nam je primerno, koliko je sve uložio truda i koliko se začal za uspeh i napredak društva, kome je toliko vremena bio na čelu.

Brat Mandić nije figuriral, več je radio i radom davao primer svima. Zato je i stekao neograničeno poverenje in simpatije naročito ve

je: D. Petrović, starešina župe, ing. M. Kvapil, načelnik župe, A. F. Stantti, prosvetar župe, dr. D. Župnik, predstnik lekarskog otkesa župe i brat D. Muk, načelnik Sokolskog društva donji grad. Ispit su položili braća i sestre: Herceg Bara (Osijek d. g.), Marković Antun (Osijek d. g.), Durić Sofija (Vukovar), Ričko Juraj (Slav. Požega) i Knežević Andrija (Otok). Svi su proglašeni sposobnima za prednjake.

Zupa Sušak - Rijeka

SOKOLSKO DRUŠTVO TRSAT.

U nedjelju dne 17. jan. održava se u glavna skupština društva, na koju je župa izasla svoga izaslanika br. Antuna Margana. Skupština otvorio je dosadanji starešina br. Miro Kolacio te istaknuo smernice rada za god. 1932., a nakon toga prešlo se na čitanje referata pojedinih funkcionera, koji su bez primete prihvaćeni sa odobravanjem. Ove godine bio je rad u Sokolskom društvu jači, napose u brojčanom stanju svih kategorija, osim kod ženskog članstva. Prema tome viđi se, da je društvo imalo u prošloj godini lepog uspeha i da mora i ove godine nastaviti pojačanim snagama.

Posle čitanja referata prešlo se na biranje novog odbora za poslovnu godinu 1932., te je jednoglasno izabran sledeći odbor: starešina br. Miro Kolacio, zam. star. br. Florio Prešić, tajnik br. Budislav Rudan, prosvetar br. Egidijs Peltzer, načelnik br. Ivan Veličić, načelnica s. Andela Glažar; članovi odbora su braća: Davor Borčić, Pero Omčikus, Marijan Volf, Dane Garapić, s. Paula Peltzer, Makso Glažar, Franjo Medija, I Pichler, Boriv Luznar, Roman Modrinac, Ivan Kobetić.

Osim ovih izabran je nadzorni odbor i sud časti. Nadamo se, da će rad u ovoj godini biti plodniji tim pre, što su izabrana braća do sada počakala puno volje za rad na širenju Sokolstva.

Zupa Varaždin

SOKOLSKA ČETA U MACINCU.

Četa je osnovana 26. jula 1931. godine. Za kratko vreme od osnutka do danas sokolski se je rad u četi lepo razvio. Po izveštajima, koje su funkcioniari predložili glavnoj skupštini 17. januara 1932., mogu se videti rezultati toga rada.

Kako četa nema sprava, osim karike, vežbale su se samo redovne i proste vežbe (te laka atletika i odbojka). Vežbaju sve kategorije redovito. Priredene su 2 akademije. Na župskom natecanju u Varaždinu postigla je česta priznanje.

Prosvetar čete održao je 12 govoru pred vrstom i 3 predavanja. 1. decembra svečano je proslavljen. Sokolski zavet položilo je 28 članova (ica).

Uprava održala je 2 redovite sednice i 1 svečanu (1. decembra).

Četa raspolaže sa skromnim sredstvima. Ukupni rashodi iznosili su Din 1438,35.

U god. 1932. ustrajnošću sadašnjih članova proširile se polje rada i nadamo se — broj članova čete.

Na čelo čete izabrani su: za starešinu br. Nikola Jambrović, načelnik br. Ivan Košak i tajnik te prosvetar br. Ladislav Valdec.

KOMEMORACIJA U VARAŽDINU ZA POK. BR. SCHEINEROM.

U nedjelju dne 17. januara održana je u Sokolskom društvu Varaždin komemoracija za pok. br. Scheinerom, koju je održao prosvetar Milan Kamman. U zbitom govoru izneo je sve slagsle velikog pokojnika za Sokolstvo i sokolsku ideju. Komemoracija je završena kratkim čutanjem i poklonom: Bratu Scheineru večna čast i slava! Na velikom crnom zastoru bila je slika pokojnika te čehoslovačka i jugoslovenska zastava ovijena žalobnim velom. Toj žalobnoj svečanosti prisustvovali su uz mnogobrojno članstvo i predstavnici civilnih i vojnih vlasti te izaslanici svih domaćih kulturnih društava.

SOKOLSKA ČETA PODRUTE.

Osnutkom sokolske čete u našem mestu postala je ista središtem svega nacionalnog i prosvetnog rada. Kako je četa osnovana zimi to se je najveća radio na prosvetnom polju. Od škole narodnog zdravlja u Zagrebu posudila je četa na dva meseca kinokom: Bratu Scheineru večna čast i slava! Na velikom crnom zastoru bila je slika pokojnika te čehoslovačka i jugoslovenska zastava ovijena žalobnim velom. Toj žalobnoj svečanosti prisustvovali su uz mnogobrojno članstvo i predstavnici civilnih i vojnih vlasti te izaslanici svih domaćih kulturnih društava.

SOKOLSKA ČETA PODRUTE.

Osnutkom sokolske čete u našem mestu postala je ista središtem svega nacionalnog i prosvetnog rada. Kako je četa osnovana zimi to se je najveća radio na prosvetnom polju. Od škole narodnog zdravlja u Zagrebu posudila je četa na dva meseca kinokom: Bratu Scheineru večna čest i slava! Na velikom crnom zastoru bila je slika pokojnika te čehoslovačka i jugoslovenska zastava ovijena žalobnim velom. Toj žalobnoj svečanosti prisustvovali su uz mnogobrojno članstvo i predstavnici civilnih i vojnih vlasti te izaslanici svih domaćih kulturnih društava.

SOKOLSKA ČETA PODRAVSKA SELNICA.

Inicijativom Sokolskog društva u Malom Lukovcu osnovana je 19. dec. 1931. g. Sokolska četa u Podravskoj Selnicu. Izabrana je prva uprava čete i to: starešina i prosvetar Ivan Rodemund, zam. starešine Lovro Krušelj, tajnik i blagajnik Josip Fijan, načelnik Mijo Krušelj, zam. načelnika Anton Mlinarić; odbornici, Stjepan Ban i Franjo Slatki; zamenici Franjo Mlinarić i Stjepan Hušnjak; revizori: Karlo Fijan i Stjepan Hušnjak; zamenici Duro Horotaj i Dragutin Novak selac.

SOKOLSKA ČETA NOVO SELO.

20. decembra 1931. g. osnovana je kraj Varaždina u Novom Selu Sokolska četa, u koju je pristupio, nakon govora delegata braće Turbeka i Kovačića, lep broj članstva. U prvu upravu izabrana su sledeća braća: starešina Imbro Rešetar, zam. starešine Duro Fodor, tajnik i prosvetar Marije Jadrošić, blagajnik Stjepan Kliček, načelnik Nikola Gal; odbornici i zamenici Stjepan Hlapčić, Stjepan Pevec, Pavao Ivanuš i Franjo Ptček; revizori i zamenici Stjepan Zvore, Florijan Ban i Anton Maćek.

SKUPŠTINA SOKOLSKA ČETE NOVI MAROF.

U prisluću izaslanika župe brata Jože Starca i Miće Kovačevića održana je 10. januara ov. g. redovna skupština čete. Na toj skupštini utvrđeno je, da ta četa ima uslove za društvo te će se doskora i u društvo pretvoriti. Na skupštini izabrana je ova uprava: starešina Matija Žuti, zam. starešine Jaroslav Zbožil, tajnik Stjepan Hržina, blagajnik Duro Ipša, načelnik Stjepan Podlučar, zam. načelnika Miroslav Vičadić, prosvetari Franjo Jakovac i dr. Jakob Horvat; odbornici Janko Petričić, dr. Hijacint Bišćan, Mr. Andrija Jovan, Mijo Horvat; odbor, zamenici Dragutin Novak i Stjepan Koščak.

SOKOLSKA ČETA KNEGINEC.

Izaslanci župe braća Lacko Zima i Viktor Suligoj prisustvovali su 3. januara ov. g. konstituirajućoj skupštini Sokolske čete Kneginec. U četu pristupio je veliki broj seljaka te su u upravu izabrana ova braća: starešina Franjo Hofman, zam. starešine Josip Vučinice, tajnik Ignac Keretić, blagajnik Ljudevit Kezle, načelnik Franjo Keretić, zam. načel. Mijo Medved, načelnica Antonija Stranski, prosvetar Matko Sekulić; odbornici i zamenici: Josip Horvat, Duro Sabolić, Martin Keretić i Mijo Vitez.

SOKOLSKO DRUŠTVO VARAŽDINSKE TOPLICE.

Svoju drugu glavnu skupštini održalo je ovo društvo dne 10. jan. Kao župski izaslanik prisustvovalo je istož brat Viktor Suligoj. Na-

kon iserpih izveštaja pojedinih funkcionera prešlo se na biranje novog odbora, te su izabrani sledeći: starešina Viktor Stegnjšek, zamenik starešine Stjepan Kmetić, tajnik Blaž Bašek, načelnik Pero Šebečić, zamenik Mirko Remenar, načelnica Jelka Štimac, zamenica Štefica Bešenje, blagajnik Arnold Štern, prosvetar Fran Hašlužan, statističar Antun Hajak, gospodar Josip Veronek; odbornici: Andrija Vragović, Dragomir Belić, Zlatko Kogli, Thavenet Stjepan, Krsto Mitrović; revizionisti odbor: Premor Stanko, Kovačić Miroslav i Horvat Martin.

Zupski izaslanik brat Viktor Suligoj zahvalio se društvu na marnom radu i dao mu potstrek za daljnji rad, dok se brat starešina Stegnjšek zahvalio u ime društva dosadanjem načelniku Franji Telepeček i zameniku Ivi Šebečiću na nesebičnom radu, jer su se sada radi polaska u vojsku zahvalili na svojim dužnostima.

Da bi sva bratska Sokolska društva odnosno njeni članovi mogli še lakše naučiti proste vežbe za IX. slet, načelništvo Sokolske župe Novi Sad izradilo je i umnožilo slike pojedinih stavova i položaja propisanih prostih vežbi članova a koje je načelništvo Saveza pregledalo i odobrilo.

Cena je sliči 10 dinara koju pri narudžbi treba poslati župi Novi Sad da bi se izbegli nepotrebni poštanski izdatci.

SOKOLSKA ŽUPA NOVI SAD.

Službe išče

- 5 pisarniških, ozir. trgov. namešćencev in slug;
- 1 trgov pomočnik, špecerijst;
- 1 absolvent trgov. šole;
- 5 instrktorjev za srednješole;
- 1 trgov. pomočnik mešane stroke.

Vsi Sokoli. Ponudbe na npravo Sokol. Glasnika.

Prodam

dobro ohranjem pisalni stroj „A. E. G.“.
Naslov pove uprava Sokol. Glasnika.

Originalne korice za sokolske listove

Na koncu svake godine povezujte naše sokolske listove i pohranjivajte ih za svoju biblioteku. U tu svrhu izrađene su vrlo ukusne korice i to za:

- „Sokolsku Prosvetu“ u crvenoj boji — cena 15— Din,
- „Sokolića“ u zelenoj boji — cena 15— Din i
- „Našu Radost“ u plavoj boji — cena 12— Din.

Korice naručuju se kod

Učiteljske tiskare, Ljubljana, Franciškanska ulica

Širite sokolsku štampu!

Svako sokolsko društvo, svaki član i svaka članica treba da nabavi

Sokolsku knjižnicu

- | |
|---|
| I. sveska: E. Gangl: O sokolski ideji. |
| II. " Ing. Lado Bevc: Sokolsko prosvetno delo. |
| III. " Dr. Miroslav Tyrš: Naš zadatak, smer i cilj. |
| IV. " Vekoslav Bučar: Dr. Ivan Oražen. |
| V. " Dr. Miroslav Tyrš: Sokolska gesla. |
| VI. " Jan Pelikan: Dr. Miroslav Tyrš. |
| VII. " Jan Kren: Cilj sokolskih teženj. |
| VIII. " E. Gangl: Tyršovo Sokolstvo. (Sloven. tekst.) |
| VIII. a " Isto. (Srpsko - hrvatski tekst.) |

Svaka sveska stoji 3 Din

PUTEVI I CILJEVI

U tvrdom povezu 8 Din

Franjo Mačus:

ODBOJKA (VOLLEY BALL)
U kartonu 12 Din

Franjo Malin:

Praktički udžbenik češkog jezika.
U kartonu 15 Din

Dr. Viktor Novak:

SVESLOVENSKA MISAO
U kartonu 9 Din

Miroslav Ambrožić:

METODIKA SOKOLSKIE VZGOJE

U tvrdom povezu 36 Din

Jugoslovenska Sokolska Matica

Ljubljana, Narodni dom

Telefon 25-43 / Račun poštanske štedionice Ljubljana 13.831

Ivan Kacin Ljubljana, Tabor št. 6

Tvornica harmonijev in pianinov po najnovijem konstrukciji. Uglasiuje in popravlja klavirje, harmonije, zamenjuje, prenavlja. Društveni popust. Vedeletna garancija. Cene nizke. Zahtevajte cenik. Na obroke.

V Mariboru

je najugodnejši nakup

galanterije — drobnarje

— parfumerije — papirja

itd pri tvrdki

DRAGO ROSINA

Vetrinjska 26

Sjemeњa

za polje i vrt
na veliko i
malo nudi

Sever & Ko.

LJUBLJANA

Tražite cenik!

Hotel - Pension

Vlastito kupalište

„JADRAN“ SUŠAK

potpuno renovirano

Pod novom upravom

Preporučuju se vlasnici

M. V. KUNDIC

Dse Česar si želite

iz strokovne literature

V POGLEDU NAJNOVEJŠIH ZNANSTVENIH PRIDOBITEV IN DOGNANJ

iz leposlovja, znanosti

in umetnosti vseh panog

DOMAČEGA IN VSEGA INOZEMSKEGA KULTURNEGA SVETA

d o b i t e